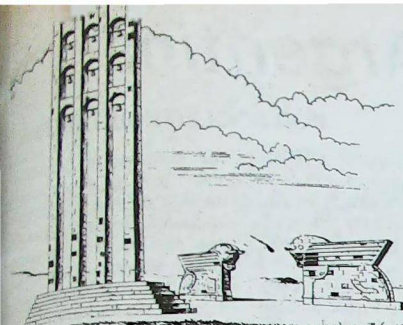

ՄԱՐՏԱՐԱԴԱՆ SARDARABAD

FIEL EXPRESION DEL FENSAR DEMOC.ATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET.

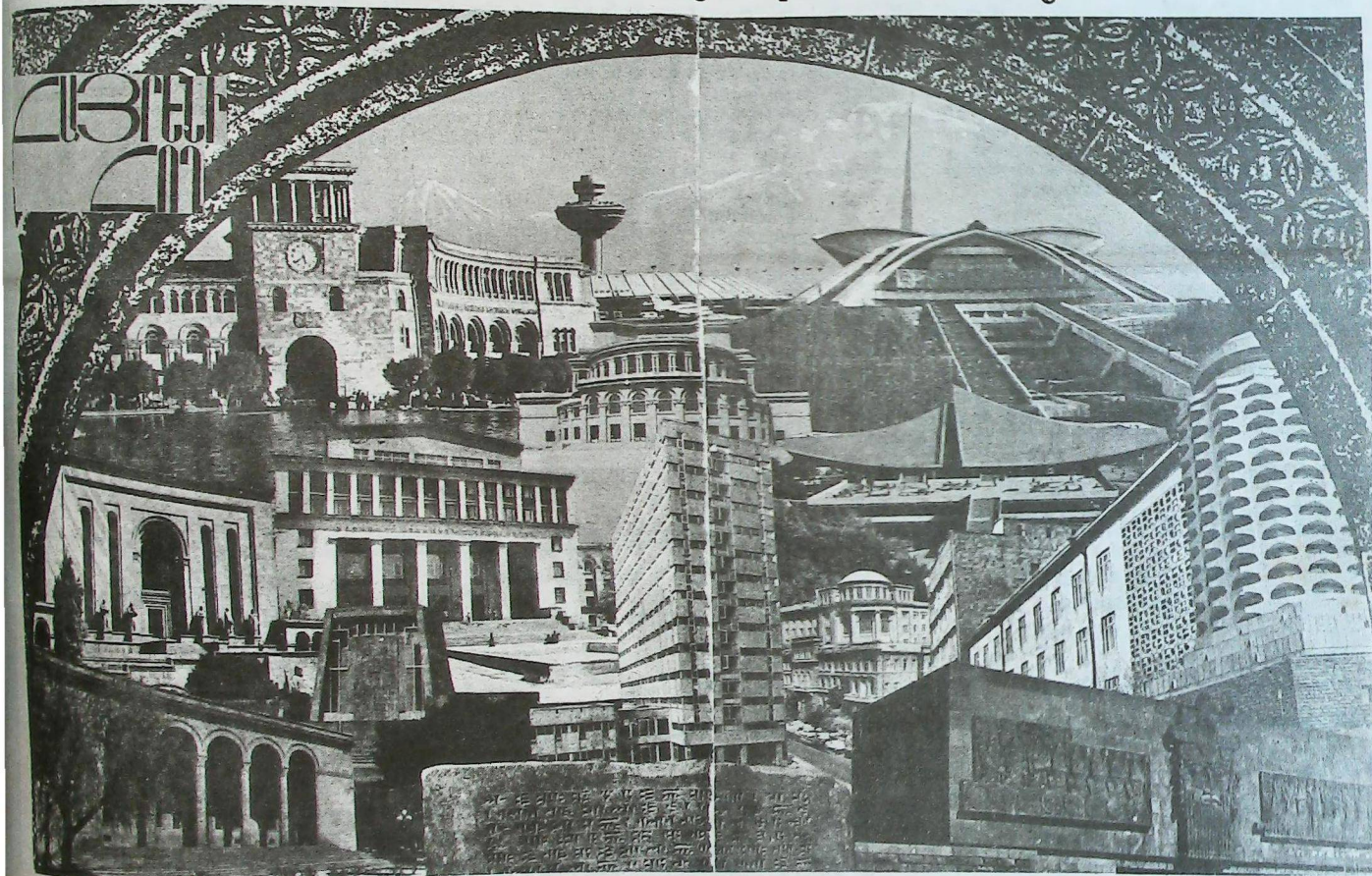
BUENOS
AIRES
AÑO XII
N° 383

Miércoles
23 de
abril
de 1986

El turco no logró su objetivo:

Armenia vive en la Madre Patria y en la Diáspora

Թուրքին Գերեզմանը Այսօրուան Հայաստանն է

Participe
de los actos
conmemorativos
del 24 de abril,
Primer
Genocidio
del Siglo XX

(Información en pág. 8)

Centenario del Partido Armenagán

La Organización Demócrata Liberal Armenia (O.D.L.A) y la Asociación Cultural Tekeyán comunican que, por razones ajenas a su voluntad ha sido postergado el banquete organizado con motivo del Centenario del Partido Armenagán.

Արմենական Կուսակցութեան 100-Ամեակը

Կամքէ անկախ պատճառներով ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ եւ ԹԷԷԵԱՆ ՄԵԱԿ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կազմակերպած հանդիսութիւն-հաշկերոյթը Արմենական Կուսակցութեան 100-ամեակի առթիւ յետաձգուած է:

Բարգէն Սրբազանի Մշտագոյ Յիշատակը

Ապրիլ 24-ին, կը լրանայ Հարաւային Ամերիկայի Հայրապետական Պատուիրակ, երջանկայիշատակ Գերշ. Տ. Բարգէն Արք. Ապատեանի վախճանման 8-րդ տարեիցը:

Արժանիքին համար եղեռնի նահատակներու ոգեկոչումն ու Բարգէն Սրբազանի մահուան յիշատակը նոյնացած կը բուրի ըլլալ:

Ընդերկար կ'ապրի մեր սիրելի Սրբազանին մշտագոյ յիշատակը:

La economía mundial y la Argentina

POR ADOLFO KOUTOUDJIAN

Introducción conceptual:

Que la Argentina está en crisis es hoy una verdad de perogrullo; lo lamentable del caso es que las principales expresiones político-sociales del país no hurgan en el punto fundamental de la crisis, es decir ¿por qué estamos en crisis? ¿Cuáles son las causas de la misma? ¿Hay salida a esta situación?

Desde ya, sabemos que ha habido y hay algunas respuestas, pero, en general, todas pecan de excesivo simplismo. O bien, se recurre a modelos político-económicos anteriores, o bien se traslada nuestra salida a un cuasi mítico mundo de la Informática, tecnología y demás elucubraciones de algunas sociedades post-industriales.

Nuestro punto de vista es que debemos profundizar en el análisis de nuestra evolución social, con el fin de desentrañar los mecanismos internos y externos de relacionamiento de la economía nacional, para tratar de encontrar un rumbo sano de salida a la crisis, sin mayores preconceptos y sin ahorrar verdades.

El primer fenómeno que debemos tener en cuenta es que lo que nos pasa a nosotros le está sucediendo a la mayor parte del mundo, en mayor o menor grado. Es decir, la crisis ar-

gentina se emparenta con la crisis mundial. Ergo, es difícil encontrar un camino de salida que prescinda de lo que sucede a nuestro alrededor.

En segundo lugar, tenemos que relacionar las etapas del desarrollo argentino con los ciclos mundiales; de lo contrario, mucho tememos que estaremos creando castillos en el aire.

En tercer lugar, el modelo de desarrollo que nos tracemos deberá relacionarse con la situación mundial. Esto no significa fijar un modelo "exportador", sino tan sólo tener en cuenta la evolución política económica y tecnológica del exterior, con el fin de adecuar nuestras estrategias.

En cuarto lugar, determinar nuestro perfil interno en función de nuestra tradición histórica de modernidad, progreso y bienestar, tratando de ser modelo para otros países hermanos y no copia de sociedades ajenas a nuestros valores civilizatorios.

II) La crisis mundial:

Creemos que, en lo económico-social este siglo ha sufrido dos grandes crisis: la de 1929-30 y la actual, que ya lleva once años (1974-85).

La actual crisis mundial tiene varias características indudables: es global, con fuertes signos de estang-

flación, con evidentes signos del fin de una época. ¿Es acaso una crisis más del capitalismo? ¿O de un modo civilizatorio? La crisis abarca buena parte de los sistemas políticos, dado que del mundo socialista no surgen muestras de superación sino que, por el contrario, se demuestra la creciente crisis del modelo vigente. ¿Y el Tercer Mundo? Tampoco quedan ya los grandes líderes-emblemas, donde se miraron los nuevos países afroasiáticos o los crónicamente pobres estados latinoamericanos. Al globalizarse la crisis, tanto en lo regional como sectorial, no queda claro cuál es la normalidad a la cual volver. Así surgen respuestas erráticas: ora la tentación totalitaria ("mano dura") ora una benéfica oleada de democracia (pero que no sirve para dar de comer si no ataca los males estructurales); ora la panacea tecnocrática como mítica frontera en la cual se esfumarán nuestros problemas.

Lo que es evidente es que asistimos al equilibrio precario de un nuevo desorden global en la economía mundial. Creemos que vamos hacia un Nuevo Orden diferente del anterior pero ¿cuál? ¿El neoconservadurismo reaganiano? No nos parece posible, porque no atiende a conformar un nuevo equilibrio político-económico mundial como el de post-guerra, o el de la "pax británica" del siglo

XIX, con la división del trabajo consecuente. Por el contrario, la prosperidad norteamericana se basa en la creciente pauperización de Latinoamérica, el hambreamiento de África y la debilidad de Europa. Creemos que hay muchos elementos del modelo neoconservador estadounidense que permiten afirmar la precariedad del pie de semejante ídolo. ¿Y en el socialismo? ¿Cuál es el proyecto? ¿La cadaverización soviética? ¿el arrepentimiento chino, la militarización polaca, la permisividad húngara, el aniquilamiento afgano-camboyano?

Creemos que hoy estamos más cerca que nunca de las fronteras de los sistemas socio-políticos conocidos. La falta de un modelo explícito de porvenir, de desarrollo hacia el cual apuntar es lo que lleva a muchos a retroceder hacia los males conocidos, y a otros a dar ligeros tanteos hacia adelante.

Hoy, grandes esperanzas están en los adelantos científico-técnicos, pero creemos que no podemos avanzar hacia la post-civilización con desgarrantes rémoras de la precivilización. Argentina aún tiene 8 millones de sus habitantes con hambre, 2 millones de desocupados o subocupados, 4 millones de ocupados en actividades prescindibles; Latinoamérica tiene 140 millones de seres por debajo del ni-

vel mínimo de subsistencia. Y aún así el continente transfirió en los últimos 3 años más ingresos que los que recibió, en una verdadera sangría incomprensible de conciliar con su situación de pobreza.

III) La economía mundial:

La mayor parte de los autores económicos han reconocido la existencia de ciclos en la economía mundial, a los cuales, directa o indirectamente, se asociaban los países pobres y los más débiles.

La Revolución Industrial que se desarrolla en la segunda mitad del siglo XVIII impulsa un modelo de relacionamiento de los distintos estados con Europa Occidental como taller, y buena parte del resto del mundo como proveedor de materias primas, alimentos y mercados. Inglaterra es quien mejor interpreta y conduce esta etapa que cristaliza, a partir del Congreso de Viena de 1815, con un siglo de "pax británica" hasta 1914. En el interín, se mundializa la economía a impulsos de la Segunda Revolución Industrial de mediados del siglo XIX, se expanden las innovaciones tecnológicas, comienza el reparto colonial de África y Asia, con la paralela neo-dependencia de Iberoamérica.

(continúa en pág. 16)

Lutufyan Hnos. S.A.

Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados

Larrea 738
Francia 275

Cap. Fed.
San Martín (Pcia. de Bs. As.)

Dr. Jorge G. Derkrikorian

Odontología, Cirugía y Traumatología
Bucomáxilo-facial

Lunes a Viernes 14:30 a 20:30 Hs.

Olleros 4165 - 1° A

Estudio Jurídico

Dr. Roberto Malkassian y Asoc.

Abogados

Corrientes 1296 7° 74

De 12.00 a 18.00 hs.

T.E.: 35-1632 / 35-9504

Dr. Roberto Polatian y Asoc.

Contadores Públicos
Asesoramiento, Gestiones y Constitución de
Sociedades, en el Exterior y Nacionales
Auditoría - Impuestos

Sarmiento 2068. 3° Piso
Buenos Aires

T.E.: 49-4681
Telex 17805-Dinto-AR

El Dr.
Pedro Balassanian

atiende
provisoriamente en

Paraguay 2068 P.B. A
T.E.: 84-3697

Lun, miérc. viernes
de 15.30 a 20.00 hs.

¿Por qué
cambiamos?

Porque Ud. nos ayudó
a hacer
la mejor programación
para la mayor audiencia

Porque Ud. nos sugirió
volver al domingo

"Confraternidad
Argentino-Armenia"

DOMINGOS DE 22 A 22.30

POR
RADIO BELGRANO

LUCIX
VIAJES S.A.

Pasajes y excursiones

a Europa,

Asia y América

Directora

Lidia Guezikaraian de Martínez

-ATENCIÓNES ESPECIALES PARA LA COLECTIVIDAD-

Sarmiento 582. Cap.

T.E.: 394-5410/4124

Joyería

"Sarkis"

Relojería

DE Sarkis Hamalian

Exclusividades

Libertad 209. Cap.

T.E.: 35-1982

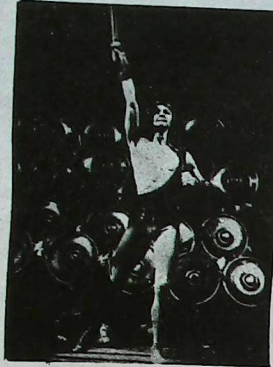
Khachaturian, vivo en el Colón

Entre el 9 y el 15 de abril ppdo., el ballet del Teatro Bolshoi de Moscú, que se encuentra en Buenos Aires, presentó en nuestro Primer Coliseo, la obra "Espartaco", con música de Aram Khachaturian y coreografía de Yuri Grigorovich.

En el marco imponente del Teatro Colón, los artistas rusos presentaron un espectáculo raras veces superado.

Desde el comienzo, "Espartaco" atrapa a los asistentes. Es imponente la música de Khachaturian durante la invasión de las legiones del imperio romano, comandadas por Crasus (maravillosamente encarnado por Mikhail Gabovich), como es sentido el dolor de Espartaco (en la magistral interpretación de Yuri Vassilchenko), cuando se descubre junto a su amada, Frigia (en la suave personalidad de Natalia Bessmertnova), y los demás esclavos, a merced del dictador. (Acto I)

El público aprecia con verdadera admiración las escenas de amor entre Espartaco y Frigia (acto II), acompañados por una música que se repite cada

vez que los enamorados se encuentran.

En medio de estas escenas de sometimiento, surge la figura de Egina (en la notable maestría de Nina Semisorova), quien —ávida de poder— aspira a someter a Crasus a su voluntad. La música se vuelve entonces, sombría y cómplice de su intriga.

No hay altivez en el protagonista cuando —luego de erigirse en jefe de los rebeldes— vence a su rival, sino seguridad en sus gladiadores, quien dan muestra de gran destreza y habilidad. Estos son momentos musi-

calmente dramáticos, en los que el público vibra entre el deseo de la victoria final de Espartaco y el reconocimiento por su noble actitud ante el enemigo, a quien deja alejarse sin matar.

Finalmente, tras una larga escena de amor, en que tanto Yuri Vassilchenko como Natalia Bessmertnova ponen de manifiesto su alta calidad interpretativa, se concreta la intriga tramada por Egina. Los ejércitos de Espartaco son apresados y el héroe muere a manos de sus enemigos, en una formidable realización coreográfica.

Si antes era auténtico el sufrimiento del personaje, ahora es verdadero el dolor de Frigia, que llora sobre el cuerpo de su amado, elevado por sus seguidores, como símbolo de la inmortalidad de sus ideales.

Sin ninguna duda, tanto la música de nuestro gran maestro, como la coreografía nos hacen afirmar, con verdadero orgullo que, una vez más, Khachaturian estuvo vivo en el Colón.

Diana Dergarabetian

El 80° aniversario de la U.G.A.B.

Los alumnos de la Sección Primaria "Berdjuhi Emilian" y de la Secundaria "Doris Tchinnossian" celebraron con un acto el 80° aniversario de la fundación de la Unión General Armenia de Beneficencia.

La celebración, realizada el 15 de abril ppdo., en el patio del Instituto "Marie Manoogian", comenzó con la entonación del Himno Nacional Argentino y de la

Consejo Central de la Institución, Sr. Alex Manoogian.

También hizo uso de la palabra la vicedirectora de la sección primaria, Sra. Noemí Fourmentel, quien leyó la Bula enviada por S.S. Vazkén I, Católicos de todos los armenios, al cumplirse las Bodas de Diamante de la Institución.

Acto seguido, las alumnas Patricia Maldonado, Rosa Momian y Gabriela

U.G.A.B. Tras ello, hizo uso de la palabra el joven Daniel Vaneskeheian; y Valeria Shiraguan recitó el poema "La escuela de Parecordzagán".

Guezikaraian hablaron sobre la historia de la U.G.A.B. y los setenta y cinco años de fundación de la filial de Buenos Aires.

Por otra parte, la alumna Pamela Fesian habló sobre la personalidad del fundador de la institución, Boghós Nubar, y el joven Suren Djeredjian, ex-alumno del Instituto, se refirió a la obra desarrollada por el presidente vitalicio del

Tras la colocación de una ofrenda floral ante el busto del fundador Boghós Nubar, habló el rector de la sección secundaria, lic. Adolfo Koutoudjian.

El acto finalizó con el retiro de las banderas de ceremonias.

Convención mundial de los hadjentszís

Tal como anticipáramos en nuestra edición N° 381, entre el viernes 11 y el domingo 13 de abril ppdo., se realizó en la Unión Residentes Armenios de Hadjin la Convención Mundial de la asociación, que este año tuvo como sede a la filial de Buenos Aires.

En la foto, vemos a la Comisión Directiva de la asociación junto a los representantes de distintas filiales de los EE.UU. de la organización, Sres. Harutjun Chobanian y Shaké Afghanian de Karayán.

Mantiprest

Algo nuevo, sin precedentes

Manti

listo para servir

Pronto sabrá dónde adquirirlo

U.G.A.B.-U.G.A.B.-U.G.A.B.-U.G.A.B.-U.G.A.B.

Liga de Jóvenes

Primera fiesta del '86,
a todo nivel en

PRIVILEGE

Miércoles 30 de abril,
22.00 hs.

Reservas en Armenia 1322. Cap.
T.E.: 773-2820 y 772-2617

Av. Quintana 363.
Capital

Asesoría técnica de riesgos industriales
y contratación de seguros generales

Operamos hace más de 20 años con las mejores compañías del país

BONIFICACIONES Y REINTEGROS A LA COLECTIVIDAD

BME. MITRE 771 7° B. Capital T.E.: 49-1942/1886

Reportaje

a Daniel Karamanoukian

Desde el 2 de abril ppdo., se encuentra en Buenos Aires el joven Daniel Karamanoukian, residente en Montevideo, República Oriental del Uruguay.

Daniel Karamanoukian es autor del libro **"El genocidio armenio en la prensa uruguaya del año 1915"**.

En el transcurso de su estadía, tuvimos la oportunidad de entrevistarlo. Nos interesó sobremanera ver de qué modo encaró la preparación de su libro.

¿Cómo te surgió la idea de realizar este libro?

-Un poco por curiosidad y otro poco porque me enteré de que se había hecho algo similar antes. En Uruguay también parece haber habido algún trabajo similar pero se ha perdido.

¿Cuándo comenzaste a realizar la investigación?

-Empecé en el año 1982 y lo concluí el año pasado. La obra fue presentada el 27 de diciembre ppdo., en la Biblioteca Nacional del Uruguay.

Cabe destacar que Daniel Karamanoukian asiste

en calidad de oyente a la cátedra de Antropología de la Facultad de Humanidades de la Universidad del Uruguay.

Orientado así en sus estudios, junto con un grupo de jóvenes armenios, formó un taller de armenología, que se dedica al estudio de distintos temas y épocas de la historia. Ha realizado también una pequeña publicación, como producto de una reunión abierta al público, en la que se trataron diversos temas, tales como la comparación de los tratados de Lausana y Berlín, las relaciones entre kurdos y armenios, y los estudios armenológicos.

¿Te costó mucho realizar la investigación? es la pregunta que nos surge cuando releemos el producto ya terminado.

-Sí, porque tuve que copiar en forma manuscrita todos los documentos, ya que no me los prestaban, porque se trataba de volúmenes únicos y algunos estaban muy deteriorados.

¿Te pusieron algún tipo de trabas para realizar la investigación?

-Sí, porque debía acceder a material reservado, que no está al alcance del público, en general; de modo que tuve que tramitar que se me otorgara calidad de investigador para realizar mi trabajo sin problemas.

Daniel Karamanoukian, además de esta obra es autor de un ensayo sobre los "gitanos armenios". Este dato despierta nuestra curiosidad acerca de la real existencia de ese grupo. Al respecto, nos dice:

-El ensayo sobre los "gitanos armenios" comenzó a raíz de la novela "Jachakogh" ("Hurta cruz") de Raffi. En ella, el autor, dice que "los hurtacruces son como los gitanos; no, pero los gitanos armenios no son hurtacruces". Esto nos dio una pauta para investigar. De allí llegamos a varias conclusiones.

Los gitanos son oriundos del norte de la India. De allí, en varias oleadas migratorias, se dirigieron a varias regiones, entre ellas,

FOTO: MARTIN KESKISIAN
Durante la cena organizada por la A.I.A., Daniel Karamanoukian entrega un ejemplar de su libro al embajador Horacio Ravenna.

el Cáucaso. Una vez establecido allí, el gitano tomó características de la zona, y su lengua —derivada del sánscrito— se enriqueció con el idioma armenio. Así, podemos encontrar vocablos armenios en los gitanos de Gales, por ejemplo.

El grupo adquiere características particulares, y hasta llega a tomar costumbres armenias. Esta relación deja huellas en el idioma gitano. Ellos a sí mismos se denominan "rom", que —en sánscrito— significa "hombre"; los de Armenia se dicen "lom", lo que nos da un motivo de afirmación de que pertenece a la misma raíz.

Los gitanos armenios se establecieron en Ajalkalak

y las zonas aledañas a Alexandropol. Según tenemos entendido, aún hay algunos en Estambul, que son tomados como servidumbre, por los grandes señores turcos. Como no quieren ocuparse en estos menesteres, los gitanos reniegan de su origen y dicen que son armenios, pero los turcos no hacen caso de esta aseveración.

Han heredado de sus mayores el arte de la predicción, y como muchos otros, son excelentes fabricantes de cedazos.

Concluimos esta charla con Daniel Karamanoukian con un sincero reconocimiento a su interesante trabajo de investigación, referido al genocidio armenio, que comentáramos oportunamente.

Escuela Incorporada Armenia

"Isaac Bakchellian"

Presenta el Recital Anual del Conjunto:

Música Armenia

100 x 100

Mirta Satdjian (cantante)

a realizarse el día **martes 13 de mayo de 1986** a las **21.30 hs.** en punto, en el Auditorio del Bauen Hotel, Callao 360, Cap.

MUSICA ARMENIA 100 X 100

INTEGRANTES:

Tarpinian, Héctor - violín
Betchakdjian, Abraham - clarinete
Sarkissian, Alejandro - piano
Torossian, Angel - canto
Satdjian, Mirta - canto
Krakirian, Malviné - declamación
Kirlis, Mario - canoon - artista invitado

LOCUCION: Malviné Krakirian

LUCES-SONIDOS: Teddy Goldman

CONDUCCION GENERAL: Simón Kirbeykian

AUSPICIA:

GATIC S.A.

Malvine Krakirian, declamación

Se unió la juventud armenia de la Argentina

Con motivo del 71° aniversario del genocidio armenio, agrupaciones juveniles de distintas organizaciones de nuestra colectividad se han unido y han emitido a la prensa, la siguiente declaración:

"Nosotros, los jóvenes... conscientes de la responsabilidad que nos cabe, en nuestra colectividad, en este momento tan crítico, producto de continuos desencuentros, dispuestos a asumir el rol protagónico que nos demanda la comunidad y hartos de viejas disputas internas declaramos:

1. Estamos persuadidos que, en nosotros mismos,

se encuentran los instrumentos que nos permitirán afrontar el descontento y la desazón que cunden entre las nuevas generaciones.

2. Nos comprometemos incondicionalmente, en un marco de tolerancia y convivencia, a unir esfuerzos para superar la actual coyuntura y lanzarnos al futuro en base a una relación madura.

3. Creemos en nuestros valores culturales, milenarios y en la necesidad de difundirlos y afianzarlos, apoyados en nuestra profunda fe cristiana.

4. Queremos que nuestras Instituciones sepan aglutinar a todos sus hijos, brindándoles todas las opciones y variantes para que se puedan realizar en el entorno de la armenidad.

"QUE NUNCA MAS INTERESES SECTARIOS SE ANTEPONAN AL INTERES COMUN"

Firman: Centro Universitario Armenio, Liga de Jóvenes de la U.G.A.B., Jóvenes de la U.C.A. de Marash, Jóvenes de la U.C.A. de C.F., U.J.A. de la F.R.A., Agrupación "San Vartán", Agrupación "Ararat".

La libertad civil y el gobierno propio

La libertad es algo que crece, y las instituciones son el suelo que le da vida.

No hay ninguna libertad que haya brotado de repente, como surgió Minerva del cerebro de Júpiter, ya crecida y armada desde los pies hasta la cabeza.

La libertad constituye por su naturaleza, un proceso de crecimiento. Necesita tiempo, y —como todas las cosas nobles— se obtiene con dificultad. "Las cosas no son difíciles" era el dicho favorito de Sócrates; y la libertad es la más noble de todas las cosas. Es preciso conquistarla, desarrollarla, defenderla y derramar sangre por ella. Requiere instituciones que le sean propicias. No es algo que se puede agregar, como se incorpora un capitel a una columna; tiene que estar penetrada en todo el cuerpo de la sociedad, para que pueda florecer, y dar sus frutos. Si el emperador de la China promulgase de pronto, para su imperio, una de las constituciones de nuestros estados, sería lo mismo que poner un collar de oro en el pescuezo de un camello.

FRANCIS LIEBER Capítulo XXVII

"La Constitución es el medio más poderoso de pacificación y orden.

La dictadura es una provocación perpetua a la pelea; es un sarcasmo, un insulto sangriento a los que obedecen sin reserva.

La dictadura es la anarquía constituida, convertida en institución permanente".

J.B. ALBERDI "Las Bases"

Ter AKOPIAN

PROPIEDADES

T.E.: 658-1044
658-5552

Güemes 64.
Ramos Mejía

Neal Tour

Sociedad de Responsabilidad Limitada

EMPRESA DE VIAJES Y TURISMO
D.N.S.T. EVT Leg. 4647 Res. 533/85

Avda. Corrientes 456. P.B. (1043) Buenos Aires.

393-8870 y 392-1374

La Asamblea General de la U.G.A.B.

El sábado 12 de abril ppdo., se realizó la Asamblea General de la U.G.A.B., en el transcurso de la cual se presentó la Memoria y Balance del año 1985 y se procedió a la elección de nuevos miembros para integrar la Comisión Directiva.

En su primera reunión, la nueva Comisión Directiva quedó constituida de la siguiente manera:

Presidente
Vicepresidente 1°
Vicepresidente 2°
Secretario
Pro-secretario
Secretario de actas
Tesorero
Pro-tesorero
Vocales titulares

Sr. Antranig Ekshian
Sr. Ardashes Vaneskehelian
Dr. Roberto Malkassian
Sr. Vahram Halrabedian
Sr. Rolando Bergamall
Sr. Daniel Vaneskehelian
Sr. José Narkizian
Sr. Juan Kapelian
Sr. José Youssefian
Sr. Hagop Minassian
Sr. Juan Yernazian
Sr. Alberto Basmadjian
Sr. Alberto Demirdjian
Sr. Jorge Kalaidjian
Sr. Hampartzum Haladjan
Sr. Carlos Semerdjian
Sr. Varuyán Tchokaklian
Rubén Kedikian
Rafael Balassanian

Vocales suplentes

Síndico titular
Síndico suplente

Comisión Directiva
15 de abril de 1986

Calidad y prestigio

Av. CORDOBA 4737 - Tel. 772-8539/8654

SIN CARGO:

PAMI

JUBILADOS

PENSIONADOS

SEGBA

CAS DEL ESTADO

anushik

Moda infantil y juvenil
1 a 16 años
Joggings,
vestidos, blusas
de Kaloghlian Hnos.

Cucha Cucha 1770 (1416) Capital
T.E.: 58-6811

PROBING

Consultores de Empresas

- Asesoramiento impositivo
- Sociedades comerciales
- Asesoramiento a la dirección

Paraná 539 - 4° Of. 29
(1017) Capital - T.E.: 46-6727

CASA

Artículos para el hogar

Regalos
Platería, Cristalería,
Marroquinería, Porcelana,
Cerámica

Listas de Casamiento
-Tarjetas de Crédito-

Av. Alvarez Thomas 1333 (1427) T.E.: 551-6514

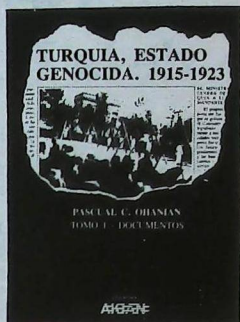
'TURQUIA, ESTADO GENOCIDA'

obra del Dr.
Pascual Ohanian

Por gentileza de su autor, el Dr. Pascual Ohanian, esta Redacción recibió un ejemplar de su último libro, "Turquía, estado genocida (1915-1923)", recientemente editado por Imprenta Akian.

La obra incluye importantes documentos de la época, además de mapas e ilustraciones de esa terrible etapa de la historia armenia.

Se trata, pues, de una obra valiosa que añade nuevas fuentes de luz al tema del genocidio armenio.

Claudio Balassanian Imp-Exp.

TELEFONOS INALAMBRICOS

Ultimo modelo

- * Alcance: 300 mts.
- * Dispositivo anti-interferencia
- * Memoria
- * Batería recargable
- * Antena telescópica

T.E.: 632-8442

-PROFESIONALES-

ESTUDIO CONTABLE IMPOSITIVO

ESTUDIO CHOLAKIAN

Juridico Contable-Impositivo-Computación

Dr. Claudio A. J. Cholakian - Abogado

Dr. Marcelo R. G. Cholakian - Contador

Sarmiento 1469 7° F

49-4705 / 45-1779

DENTISTAS

Dr. Daniel Vaneskeheian
Odontólogo

Lun. y miér. 17.00 a 20.00 hs.

Virrey Loreto 2446 3° B

T.E.: 782-3976 / 35-6530

ARQUITECTOS

GUSTAVO ENGULIAN
Arquitecto

Larrea 328 - 5° "C"

T.E.: 47-8859 - Cap. Fed.

MEDICOS

Dr. Sarkis Balassanian
Jefe División Cardiología

Hosp. J. Pirovano

(Electrocardiograma Ergometría - Holter - Ecocardiograma)

Callao 531 - 1° C - T.E. 40-7589

Dr. Jorge L. Balassanian
Médico Unidad Coronaria

Hosp. J. Pirovano

(Electrocardiograma Ergometría - Holter - Ecocardiograma)

Urgencias: T.E. 701-6137

ESCRIBANOS

Dr. Arturo Balassanian
Escribano

Florida 716 2° K

T.E. 392-2768/3065

Lun. a Vier. de 10:00 a 18:00

Gregorio Hairabedian
Escribano

Av. Roque Sáenz Peña 570 3°

T.E. 33-5761

ABOGADOS

ABOGADOS
Dra. Siruhi Belorian
Dra. Amarillis Piranian

Uruguay 750 9° D
Cap. Fed.

T.E.: 45-6213
de 15.00 a 19.30 hs.

"Hombres que no tuvieron infancia"

"El extraño visitante"

de Antranik Zaroukian

A la hora de la cena, la noticia se oficializó. La "Mairig", directora, nos comunicó que después de dos días, el próximo sábado al mediodía, íbamos a tener una fiesta como de Nochebuena, con regalos. Esta vez, la fiesta no la daba ni la "Mairig" ni el "Hairig", director, sino una persona que había venido de otra ciudad.

Una fuente bien informada, el celador Harutiun, con una sonrisa misteriosa, hasta había dado el nombre del benefactor, pero los que habían oído no se acordaban y aunque se hubiesen acordado, ese nombre no tenía ninguna significación para nosotros. El celador Harutiun había agregado que el visitante era un hombre muy famoso, que había escrito muchos libros, que era una persona que siempre se reía y hacía reír a los demás. Ese punto hacía doblemente simpática la figura del benefactor y esperábamos con ansiedad, el día sábado.

Esta vez, nos juntaron en un edificio que no pertenecía al Orfanato, desconocido para nosotros, que tenía un amplio patio, con un escenario en un costado en parte, cubierto con chapas. Fuera de costumbre, habían agrupado los huérfanos de todos los sectores sin excepción, desde el jardín de infantes, hasta los profesionales, desde las chicas mayores hasta los escolares. Una multitud de millares se había aglomerado por doquier, hasta en los ventanales y cuartos adyacentes. En frente, delante del escenario, habían colocado a los chicos del jardín de infantes. Detrás de nosotros estaban las niñas mayores también sentadas sobre banquetes de madera. Los demás estaban de pie bien apretados.

Sobre el escenario, sentados sobre sillas, estaban las "Mairig", encargadas, y algunas señoritas norteamericanas, con anteojos. En el centro, estaba la mesa del "Hairig", con dos

sillas vacías. Una parte del escenario estaba ocupada por un montículo formado por medias llenas de regalos.

Nuestro director subió al escenario por una puerta lateral, acompañado por un señor vestido de negro como él. El barullo fue apagándose gradualmente, como una vela agitada por el viento. El director y el visitante ocuparon las sillas vacías, el silencio era completo.

Esperábamos que el visitante se pusiera de pie y hablara en seguida. Pero fue el director quien habló. Dijo cosas incomprensibles para nosotros, sobre el visitante, y mirando al papel que tenía en sus manos, llamó al escenario uno tras otro, una cantidad interminable de cantores y recitadores. Generalmente los muchachos recitaban y las chicas cantaban.

El turno llegó al visitante; el director insistió pero él no quería. Con mucha dificultad, lograron poner de pie al señor, que tenía un aspecto de enojado, intranquilo. Desde atrás, los muchachos más jóvenes empezaron a aplaudir y nosotros los seguimos a ellos. Sobre los aplausos, el director reiteró su invitación.

Finalmente, el visitante pasó al frente de la mesa. Los aplausos, de nuevo se volvieron tempestuosos, y luego callaron. Se alejó un poco de la mesas dos pasos, sobre el escenario y con su pañuelo secó su frente, su cuello. Puso el pañuelo en su bolsillo y bajó sus brazos hacia adelante, entrelazando sus dedos con las palmas hacia el suelo. Permaneció un rato en ese estado, tosió y se quedó callado.

Tenía la cabeza calva y brillante, como la del director. Tenía una nariz grande, punteaguda.

Esperábamos que hablara, se riera y nos hiciera reír. Estábamos prestos a reír, con cualquier palabra que pronunciara. Nuestras imaginaciones habían dado mil cualidades al hombre

que reía siempre; mientras el que estaba parado ante nosotros tenía una expresión seria y pensativa, como un hombre negro como el director. El desengaño iba a ser completo si no fuera por su nariz.

Nuestra atención había estado concentrada solamente sobre su nariz como la única fuente de diversión que nos había sido prometida.

Después de un penoso esfuerzo, el hombre abrió la boca:

-¡Niños, huérfanos!

Se cayó de nuevo, soltó las manos y seguidamente sacó su pañuelo, miró hacia arriba e intentó volver atrás para sentarse en su lugar; pero el director no le dejó. Los más chicos comenzaron a reír, creyendo que había ocurrido algo como para reírse y era necesario reír. Pero, cuando vieron las caras severas de las "madres" cederoras, se quedaron inmóviles como piedras.

El visitante hizo un segundo intento para hablar con voz un poco más alta: ¡Huérfanos!, yo los amo mucho... Ya no articuló ninguna palabra más. Volvió a sentarse en su lugar con el pañuelo sobre sus ojos. El director no insistió esta vez. Llamó al escenario a una de las niñas mayores, a la señorita Zabel, para cantar de nuevo. Zabel era la que tenía la voz más suave, más dulce y era muy hermosa. Zabel, esta vez, empezó a cantar "Barzir Ajpiur", hechizando a todos los jóvenes y niños con su emotiva canción. Durante el canto, el visitante miraba al suelo, siempre con su pañuelo en las manos. Su nariz ya había dejado de ser interesante para nosotros. Sin entender nada de lo que ocurría, sentíamos que había un ambiente pesado, deprimente, que mantenía en agitación los corazones. Claramente velamos que había lágrimas en los ojos del señor y seca sus párpados con un movimiento, como para limpiar su nariz.

(continúa en pág. 7)

TERKA

S.A.C.I.F.I. y A.

Fábrica de tejidos

Fábrica:

Sarandí 2899. San Justo. Bs. As. T.E.: 651-1651/0634

Administración y ventas:

Moreno 1235. Cap. T.E.: 37-3829/37-6102

Su café molido
al gusto oriental

"Gran Visir"

Boedo 510 Tel. 97-4763

Agasajo de la A.I.A. a los Dres. Horacio Ravenna y Leandro Despouy

El martes 15 de abril ppdo., en la sede de la Unión Residentes Armenios de Hadjin, se llevó a cabo una cena, organizada por la Asamblea Interinstitucional Armenia de la Argentina, para agasajar a los Dres. Horacio Ravenna y Leandro Despouy, por el apoyo brindado a los trabajos que desarrolla el organismo para el logro del reconocimiento internacional del genocidio armenio.

En el transcurso de la cena, habló el Dr. Roberto Malkassian, quien se refirió a la personalidad de los agasajados. También hizo uso de la palabra el escribano Gregorio Hairabedian, quien habló sobre la colectividad armenia de la Argentina. Por su parte, el Sr. Haig Shahinian resaltó la

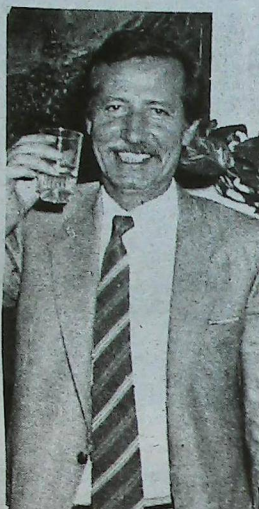

Dr. Yeprad Bayramian

Sr. Manuel Arslanian

necesidad de preservación de los grandes tesoros cul-

Dr. Leandro Despouy

turales armenios y recordó que, en la fecha, se cumplía

Esc. Gregorio Hairabedian

Dr. Carlos Derderian

el 80° aniversario de la fundación de la Unión General

Armenia de Beneficencia.

El Sr. Manuel Arslanian puso su énfasis en la necesidad de unidad para el logro de los grandes objetivos armenios. También habló el Dr. Yeprad Bayramian, quien señaló la importancia de mantener el espíritu armenio en las generaciones jóvenes.

Luego, se le cedió la palabra al Dr. Despouy, quien agradeció a la A.I.A. por el agasajo y a todos los concurrentes por haber asistido a la cita.

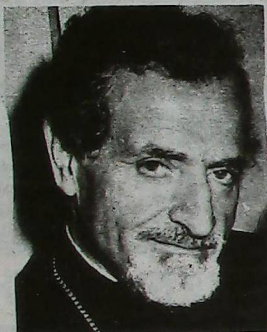
En el transcurso de la cena, hablaron además los Sres. Samo Sarkissian y Carlos Tcholakian.

Al término de la reunión, hizo uso de la palabra el embajador Horacio Ravenna, quien se refirió a la defensa de los derechos humanos.

En recuerdo de Monseñor Abadian

En una triste coincidencia, el próximo 24 de abril se cumple el octavo aniversario del fallecimiento de quien, con verdadera capacidad, dirigiera los destinos de las colectividades armenias de Sudamérica, **Monseñor Papkén Abadian**.

Una vez más, SARDARBAD recuerda su figura rectora y como aquel 24 de abril de 1978 dice: ¡Gracias, Serpazán Hair! por habernos guiado con tu sabiduría.

Viaja a París el pintor Ara Lutufyan

Especialmente invitado por la Unión General Armenia de Beneficencia de París, en estos días viaja a Francia el destacado artista plástico **Ara Lutufyan**, quien —una vez más— dará su colaboración desinteresada a la institución, mediante la presentación de una exposición de sus cuadros.

Ara Lutufyan ha preparado interesantes cuadros, lo que nos hace pensar que —sin duda— esta será otra exitosa realización.

La colectividad armenia de Francia tendrá, entonces, la oportunidad de apreciar la obra de uno de nuestros grandes pintores.

FE

DE ERRATAS

Por un error de impresión, en nuestro número 381, en el artículo referido a la nueva Comisión Directiva de la U.G.A.B. de San Pablo, se omitieron algunos nombres. Son ellos: **Armen Karaboyadjian** y **George Goughassian**, directores de Relaciones Públicas; **José Degurmendjian** y **Krikor Parseghian**, directores sociales; **Parén Bazarian** y **Díran Mosditchian**, directores.

Sociales:

ENLACE:

SARIAN-EYVAZIAN

El 12 de abril ppdo., en la Catedral San Gregorio El Iluminador, fue bendecido el enlace de Edgardo Sarian y Marcela Eyvazian.

Apadrinaron la ceremonia, Carlos Sarian y Beatriz Der Ohanessian de Sarian.

Son sus padres, Arturo Sarian, Shaqué Vartian de Sarian, Roberto Eyvazian e Isabel Ekmekchian de Eyvazian.

“El extraño visitante”

(viene de la pág. 6)

riz.

Todas las madres celadoras estaban tristes. Entre ellas, había también muchas que usaban sus pañuelos. Dos señoritas americanas hablaban susurrando entre sí. La señorita Zabel seguía cantando. El único que había quedado tranquilo e indiferente sobre el escenario era el director, que guardaba su postura de siempre. El hecho sucedió así, cuando el canto llegó a la parte donde dice: “**Aghpiur** (fontana), ¿sabes tú qué hace el turco con nosotros? Nos persigue, nos tortura, nos mata...”

Aquí, la voz de Zabel comenzó a temblar, apagarse, y de repente, se detuvo en una congoja. Detrás de nosotros, entre las niñas, se escucharon gritos de angustia y lamentos que se elevaban, también, de todos los sectores.

Sobre el escenario lloraban todos, hasta las señori-

tas americanas. Viendo que todos lloraban, nosotros, los más chicos, también comenzamos a llorar y gritar, como si fuéramos tocados por un miedo invisible.

Todavía iba a durar más tiempo esa horrible convulsión si el Padrecito-Director haciendo sonar fuertemente la campanilla, no ordenara a las madres-celadoras que distribuyeran los regalos. Empezamos a desfilar ordenadamente delante del escenario recibiendo una media, llena de dulces y otros regalos.

El invitado estaba retirado, en un rincón del escenario y hablaba con las señoritas americanas. El director, con el rebenque en la mano, vigilaba la operación, silencioso y solemne.

Nosotros fuimos los primeros en recibir los regalos, y nos llevaron a casa. Por calles oscuras y estrechas, llegamos al jardín de infantes.

(continuará)

Centro Armenio Católico Comisión de Damas

Cocktail y gran desfile de modelos

Importantes colecciones femenina y masculina otoño-invierno '86
PRESENTA

Eduardo Yané Producciones

SABADO 26 DE ABRIL A LAS 19.00

Charcas 3529. Capital

Reservas: 51-4175 y 824-4518

Arturo Kouyoumdzian en concierto

Presentando su último L.P. 86

Dirección Musical: Mario Kirlis
Músicos invitados

Lunes 16 de junio -Teatro Astros-

Corrientes 750, 21.30 hs.

Reservas en el Restaurante “Sarkis”
T.E.: 772-4911

Editorial:

24 de abril, el comienzo de una etapa seria y responsable

El pueblo armenio, tanto de la Madre Patria como de la diáspora, se prepara —una vez más— para rendir homenaje a la memoria de sus mártires. En todas las colectividades se han formado comisiones de conmemoración, que ponen de manifiesto su espíritu de unidad para la realización de diversos actos en forma conjunta.

El 24 de abril, además de ser una fecha de evocación en la que se realicen distintas actividades de recordación, debe ser una ocasión propicia para encaminar a la armenidad por la vía del compromiso serio y responsable.

Hoy, más que nunca, la armenidad atraviesa un período decisivo, en el que son claramente visibles las particularidades internas de la diáspora, el horizonte político cubierto de nubes y los distintos escollos que se ponen en el camino de la resolución de la causa armenia. Teniendo en cuenta estos hechos, y principalmente, la situación geo-política de Armenia, junto a nuestras posibilidades, el pensamiento político armenio debe elevarse para tomar conciencia de la necesidad de ser realista.

La etapa necesita una actuación inteligente. Nuestra obligación primordial es dejar de lado todo romanticismo político, rehusar a construir "castillos en el aire", y a la realización de actos aventurados y audaces.

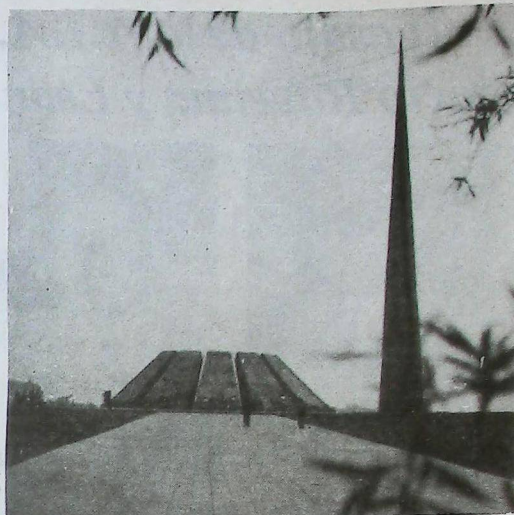
Es necesario convertir el 24 de abril en una vivencia diaria y —una vez así logrado— inspirar con ella a las generaciones futuras. Es indispensable creer en el triunfo armenio y transmitir esa creencia a los jóvenes. Es necesario ver la realidad de la Madre Patria y transmitir esta realidad a la juventud.

Antes de cualquier otra cosa, es imperativo unirse y sintetizar las fuerzas en una dirección única.

Si, hay que reclamar los territorios usurpados, pero antes debemos lograr claridad en los objetivos y una lucha estratégica. La lucha sin tregua contra el turco es necesaria, pero antes de ella, sensatez, visión y acercamiento exactos.

La etapa supone una actuación inteligente. Ahora, estamos en medio del tratamiento del tema del genocidio en la O.N.U., y allí también debemos poner todo nuestro peso, para el logro de nuestros objetivos.

Que el 24 de abril sea la fecha de la verdadera toma de conciencia y que escuche el turco: **la armenidad vive y nuestra Armenia está de ple y florece.**

Monumento al 24 de abril, Dzidzernagapert, en Armenia.

Յաւերժական կրակը Ծիծեռնակաբերդի

Santa Sede de Etdos los armenios.
Հայոցիքեան Տառնա

Me gustaría ver si existe en la tierra
algún poder capaz de destruir esta raza,
esta pequeña comunidad de gente insignificante,
cuya historia ha llegado a su fin,
que tuvo numerosas batallas perdidas,
cuyas estructuras se han desmoronado,
cuya literatura no es digna de ser leída,
ni su música, de oída,
y cuyos ruegos no han sido contestados.
¡Adelante! Continúen aniquilando esta raza
¡Destruyan Armenia! ¡Miren si pueden hacerlo!
¡Sáquenlos de sus casas y envíenlos al desierto!
¡Déjenlos sin comida!
¡Quemen sus casas e iglesias!
Pero, luego miren si no son capaces de volver a reír.
Vean si no vuelven a cantar o a rezar.
Y, cuando dos de ellos se encuentren en cualquier lugar del mundo,
vean si no vuelven a crear una nueva Armenia."

WILLIAM SAROYAN

AYER Y HOY

Ճարտարագետ՝ Վարազդատ Բարուիւնեան

El arquitecto Varastad Harutiunian junto a un grupo de jóvenes en el Instituto Politécnico de Ereván.

Հայ որբուկներու խմբակ
Սպառնձեանն է, չորրորդը
Un grupo de huérfanos. En
la izquierda es Oksen Sar

1915 - 24 DE ABRIL - 1986

Programa de actos

MIÉRCOLES 23 DE ABRIL, 18.00 HS.:

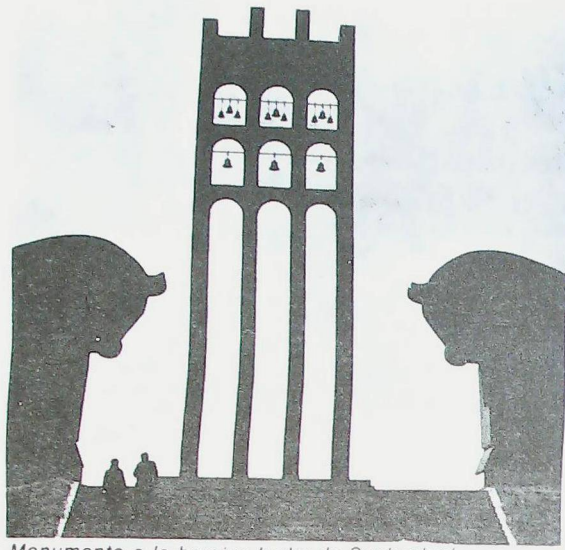
Misa solemne en la Iglesia San Salvador (Av. Callao y Tucumán).
Al término de la ceremonia, el público se dirigirá por las avenidas Callao y Corrientes hacia la Plaza de la República.

20.00 HS.:

Concentración y acto público en la Plaza de la República (Corrientes y Carlos Pellegrini), frente al Obelisco. Oradores: Concejal José Yogurjian, Intendente de

ede del Catolicosado de to-
J. Խմբածինը

Monumento a la heroica lucha de Sardarabad
Սարտարազատեան խոյանքը

Թող Աշխարհն Իմանայ

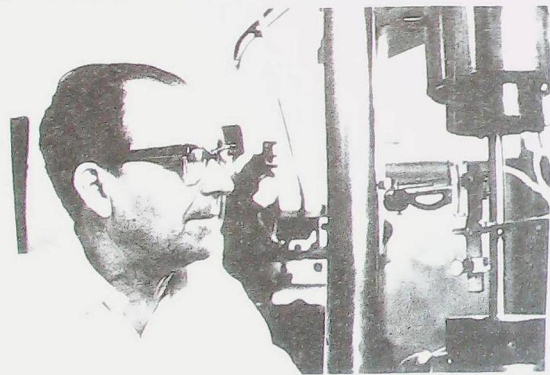
Թող ձայնն աշխարհն, աստղերն իմանան,
Որ թե պատահի աղետն այս դժնի՝
Թէ գետերն առնեն յետադարձ հոսանք,
Թէ արեգակը երկնքից ընկնի,
Թէ բախուն ծովերն ու դառնան ցամաք,
Թէ մոխրանալով աստղերը թափուն,
Թէ անապատը զարհուրած՝ խօսի,
Թէ Խոր-Վիրապի երախտը սուղուն
Յանք՝ զաները խրոխտ Մասիսի,
Թէ ողջ մահաբեր գիսատրոները
Զարկուն հինաուրց այս հողագնդին,
Թէ տիեզերքի սիրտն էլ դադարի, -
Դարձնալ մահ չի գալ իմ հայրենիքին....

Յովհաննէս Ծիրակ

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՓԱՍՏԸ

եղ մէջ ծախն երկրորդը՝ Օգսէն
աւտ Բարութիւնեանը
tes de la masacre. El segundo a
el cuarto, Varaztad Harutiunian.

ճարտարագէտ՝ Օգսէն Սապունճեան
El ingeniero Oksen Sabundjian en el laboratorio del mis-
mo Instituto.

Avellaneda Luis Sagol, Dr. Norberto Laporta, Diputado Nacional Dr. José Luis Man-
zano, Diputado Nacional Dr. Isidro Bakirgian, Senador Nacional Dr. Luis Brasesco,
Diputado Nacional Dr. Ricardo Alagía, Gobernador de La Rioja Dr. Carlos Menem,
Dr. Juan Manuel Casella.

MIÉRCOLES 23 DE ABRIL, 22.30 HS.: Ceremonia litúrgica de vigilia en la Catedral
Apostólica Armenia San Gregorio El Iluminador (Armenia 1359, Cap.)

JUEVES 24 DE ABRIL, 9.30 HS.: Misa solemne y funeral en la Catedral Apostólica
Armenia San Gregorio El Iluminador. 25° aniversario del Monumento a los Mártires
Armenios.

JUEVES 24 DE ABRIL, 13.00 HS.: Homenaje al Libertador, en la Plaza San Martín.
Comisión Pro-conmemoraciones Armenias

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Իմաստնացած Պահանջատիրութեան Հանգրուանը

Բովանդակ հայ ժողովուրդը՝ ի Հայաստան եւ ի
սփիւռս աշխարհի, կը պատրաստուի անգամ մը ե-
ւր յարգանքի իր տուրքը մատուցանելու յիշա-
տակին առջեւ մեր բիրատու նահատակներուն։
Գաղութը գաղութ միտափն կեանքի կը կոչուի եւ-
դեմի ոգեկոչման մարմիններն ու լանձնախում-
բերը, որոնք գովելի նահանգանկայութեամբ մը
կ'աշխատին միասնականութեան ոգին գործնական
ու շօշափելի հունի մը մէջ դնելու։ Ապրիլ 24-ը,
բնականաբար, իր սովորական ոգեկոչման հան-
դիսութիւններէն, համախմբումներէն ու բալլար-
շաներէն աւելի հեռուն գազող, հայութիւնը յուր
ու պատասխանատու լանձնախումբայց առաջնոր-
դող կրօնական մը պատճէ հանդիսանայ։

Այսօր, աւելի բան երբեք, հայութիւնը կը բե-
ւակոյտէ բարոսորդ ու հակառակորդական ժամանա-
կաշրջան մը, ուր յատկապէս տեսանելի են ըս-
փիւռեան բազմաթիւ օնեղաշարներ, բազմա-
կան ամպամած հորիզոններ, Հայ Բառի հեռա-
պնդման հանդարտիւն մը դէմ գրուող խորքեր ու
արգելներ։ Վերոյիշեալ հանգամանքները, բայց
մանաւանդ մեր Ժողովուրդին աշխարհագրա-
դաշտական կազմութիւնն ու կարեկրութիւնները նը-
գաւթի ունենալով, հայ Բազմական միտքը աշխ-
տան մը պատճէ բարձրանայ, որով գիտակցի իրա-
ւաւորութեան իրաւաւստ քաղաքականութեան։

Հանգրուանը իմաստնացած պահանջատիրու-
թեան կենտրոնը։

Այսօր երաւեւ տալ Բազմական ուսման իր-
ման միջոցին մէջ երկնաբեր զարգացման կա-
ռուցանելու անուրջներուն, յարմար ու արկածա-
նկողի ելութներուն, աւելի առաջնահերթը։ Ապրիլ
24-ը ամենօրեայ ապրումի պիտի վերածիլ, այդ
ապրումով ներշնչել գալոց սերունդները, հաւա-
տայ պիտի հայութեան յաղթանակին, ու այդ հա-
ւատքի փոխանցել երիտասարդութեան, տեսնել ի
պատճէ հայրենի պայծառ իրականութեան, ու այդ
իրականութիւնը հաղորդել հայրենաբաղձ գան-
գուածներուն։

Պահանջատիրութիւն, այո, բայց նախ համա-
խմբում ու նեղեկութիւն համադրում։ Խախտան հոգե-
րու վերափոխում, այո, բայց նախ յատկապէս
ստիքի ու պայքարի հանգրուանային տարածա-
րութիւն։ անկող կոխ յարմարի կ'էմ, անուրջման,
բայց նախ ողջամտութիւն ու չղջանայեալ մտա-
գում։

անգրուանը իմաստնացած պահանջատիրութիւն
մը պիտի։

Բազմական-Բարոյական պայքարն է աշխ-
տան մը ու որ կուզան միտ շրջափոխելը, ՄԱԿ-ի
բաղիւններուն մէջ նեղ հիմա, ու հոն է որ մեր ամ-
բողջ կշիռը պարտինք դնել, մեր դատին սիրելի
օգտագործել, շահինք նեղուկը յուրին։ Ապրիլ
24-ը վերածնել հայրենի ապրելու ու գործելու,
մեր բիր իղձնուն իրականացած գնահատելու
ու անկատար իրագործելու վերանորոգ ուխտ
մը։

Ապրիլ 24-ը հայութեան իմաստնացած պահան-
ջատիրութեան խորհրդանշանը յուսանք բոլ
լայ, եւ բոլ բոլրքը անգամ մըն ալ լսէ իւր հայու-
թիւնը կ'ապրի, Հայաստան աշխարհը կանգուն է
ու ծաղկուն։

“Nor Marash”

Արժանթինահայ Միջ-Միութենական Խորհուրդի Ճաշկերոյթը

Երեքշաբթի, 15 Ապրիլ 1989, երեկոյան ժամը 9:30-ին Հաճոյ Տան մէջ տեղի ունեցաւ Արժանթինահայ Միջ-Միութենական Խորհուրդի ճաշկերոյթը՝ ի պատիւ ղեկավար Օրասիո Ռավինայի եւ ՄԱԿ-ի Մարդկային Իրաւանց Յանձնարարութիւնի Արժանթինի փոխ-ներկայացուցիչ Լէանտրո Տեպիւրի:

Աւելի քան 70 ազգայիններու, միութեանց ու կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ կայացած ճաշկերոյթը առիթ մըն էր, որով Արժանթինահայ յիմարտութիւնը երախտագրական ու շնորհակալական զգացումները արտայայտէր Օրասիո Ռավինայի եւ Լէանտրո Տեպիւրի հայանպաստ ճիշդութեամբ:

Տեպիւրի Ռոպերթո Մալիաս-Կան խօսելով Օ. Ռավինայի եւ Լ. Տեպիւրի անձնական մասին, վերջիշեց անոնց հայաստանական ու հայանպաստ գործունէութեան առաջին օրերը, վեր առնելով անոնց իսկապէս մարդասիրական ու ազնիւ խառնուածքը: Տեպիւրի հայրա-

Տեպիւրի Ռ. Մալիասեան քաջութիւնը արտայայտէր Օրասիո Ռավինայի եւ Լէանտրո Տեպիւրի:

Ռավինայ Օ. Ռավինայի՝ երկրի պատիւը:

Կը խօսի ընկ. Հայկ Շահինեան:

պետեան, իր կարգին խօսեցաւ Արժանթինահայութեան՝ երկրի քաղաքական-տնտեսական ու մշակութային կեանքի մէջ գործնական մասնակցութիւն ընդունելու, ու այս երկրին անբաժան մասնիկը ըլլալու կարեւոր իրականութեան մասին: Ընկ. Հայկ Շահինեան խօսեցաւ Արժանթինահայաստանի հայկական պատմական յուշարձաններու, մշակութային կոթողներու ու զանազան պատմականութեան ու անոնց իրաւաստիքը՝ հայ ժողովուրդին վերադարձնելու մասին, ինչպէս նաեւ յիշեցնելու նոյն օրը զուգարկող Հ. Բ. Լ. Մ. -ի 80-ամեայ ազգային բարեսիրական գործունէութիւնը:

Տեպիւրի Ռոպերթո Մալիաս-Կան խօսելով Օ. Ռավինայի եւ Լ. Տեպիւրի անձնական մասին, վերջիշեց անոնց հայաստանական ու հայանպաստ գործունէութեան առաջին օրերը, վեր առնելով անոնց իսկապէս մարդասիրական ու ազնիւ խառնուածքը: Տեպիւրի հայրա-

Տեպիւրի Ռոպերթո Մալիաս-Կան խօսելով Օ. Ռավինայի եւ Լ. Տեպիւրի անձնական մասին, վերջիշեց անոնց հայաստանական ու հայանպաստ գործունէութեան առաջին օրերը, վեր առնելով անոնց իսկապէս մարդասիրական ու ազնիւ խառնուածքը: Տեպիւրի հայրա-

ճաշկերոյթի աւարտին խօսեցաւ ղեկավար Օ. Ռավինայի, որ շնորհ զրաւ մարդկային իրաւունքներու պաշտպանութեան վեհապետ պարտականութեան վրայ, որուն ընդմէջէն հայկական իրաւունքներու պաշտպանութիւնը: Դեպիւրի շնորհակալութիւնը յայտնելէ ետք օրուան խօսողներու անկեղծ երկոյթներուն համար, անգամ մը եւս իր պատրաստակամութիւնը յայտնեց ծառայելու հայկական արդար պահանջներուն:

Ապրիլ 24

Համաշխարհային Ա. պատերազմի ընթացքին եղած տեղաշարժումներէն եւ անոնց ընկերացող մահաւարտու ջարդերուն սեւ թուականը մեծ Ապրիլեան Միջ Եղեմը կը կոչենք, որ իր տարողութեամբ եւ անբոլոր մեծեղծի մնացած է մեր բոլորիս մտքներուն մէջ:

Կասկած չկայ թէ այն բնատուրով իր զորութեան քաղաքաշինութեան ծնունդով, քաղաքակիրթ մարդկութեան ապաշար մայրածնին առիթ, միմեծ անգամ միջին դարերու անբաժանելի խաւարին մէջ չէր ունեցած իր նմանը:

1915 Ապրիլի 24ին իր արմատներէն հարուստեան մեր երկրաւոր կաղնի միմեծ կրեց արապի եւ կոտորածներու արհաւիրքը, եւ միմեծ անբաժանելի երաշխիքի մը շնորհիւ իր երկրային վերապրի ու կերտել արտաքին Հայաստանը:

Ամերիկեան եւ կը կարծենք, որ հոս վերջանալ մեր տխուր յիշատակներուն զուտ զգայական վերջիշեմը: Հոս դարձան մեր մտածման եւ երեւակայութեան առիթ փոխող ցաւի ու արհաւիրքի գաղտնիքի տեսարանները, որոնք անցեալէն կուգան, եւ յատկապէս տրամաբանութեամբ մը մայրիկ մերկային:

Լեւոն փողեհարումը վաղու մեր իտալաներուն դրօշակիր նոր սերունդներուն, եւ ձեռքադառնալով մեր լեւոնացած վշտերուն յարգած մշուշէն, յաջողիմ գիտակցութեամբ դիտել այն ճամբան, զոր մեր բերաւոր մահաւորները իրեն աւանդ մեզի փոխանցեցին:

Ապրիլ 24-ով թուրք կարծեց վերջ դրած պիտի ըլլար հայոց արդար դատին եւ յատկապէս ինքնուրոյն պիտի ըլլար մոռացութեան թանձր վարագոյրը մեր ցեղին դարաւոր գոյութեան վրայ:

Ապրիլ 24-ը, վերապրող հայոցներուն համար պէտք է դարձի անտիւրքան լայնուն պատգամներու թուական ըլլալ, այլ ինքնուրոյն ու իմաստով արդար պատմաբանութեան մը վերածնունդ:

Ապրիլեան Եղեմին ամենալոյս թափող հայ կինը խմբի ու քաղաքի զոհողութիւնը, ուսում իր կեանքը իր ընտանիքին եւ քաղաքներուն համար:

Այսօր, անկի բան երբեք, հայ կինը կոչուած է գործում մասնակցութիւն ունենալու մեր ազգային-քաղաքական կեանքին մէջ, որուն համար պէտք է ամեն դիւրութիւն տրուի եւ քաղաքի հանդիսացի:

Գրեց Սեւակ ՆՈՐԻ

Այսօր միջազգային ասպարեզին մէջ ամենուրեք գոյութիւն ունին կանանց քաղաքակրթական-քաղաքականութիւններ, որոնք գործում մասնակցութիւն կը ընդունեն ընկերային տարբեր մարգերու մէջ: Նոյնը պէտք է ընել նաեւ հայ կինը:

Ապրիլեան Եղեմին 71-ամեակը թոյլ արտաքին սկսեալ դառնայ իսկական միասնականութեան օր: Հայ Դատի պաշտպանութեան օր:

Ո՛չ մէկ ժողովուրդ, այնքան քաղաք, այնքան մարդատեղութեամբ եւ արմատականօրէն բշտուած էր իր հայրենիքին:

Եւ պիտի իրականացնար ամենափոփոխ ծրագրերէն մէկը՝ իմարտը, իմարտը հայրենիքը:

Այդ Հայրենիքը այսօրուան Հայաստանն է՝ Ամենայն Հայոց Հայրենիքը:

Ինչ ալ ըլլան գայմ կեանքի կոչող պայմանները, ինչ ալ ըլլայ գայմ մտայնական կուսակցութիւններ, որոնք, այնքան Հայրենիքը հայուն, եւ յարութեան փաստը մեր ժողովուրդին:

***
*****
***

Remises
Sepelios
Traslados

CORALLO, CUFARO Y CIA.

Jubilados, pensionados, cónyuges y fliares. sin cargo

Av. Córdoba 4902

T.E.: 773-2800/772-3288

Colegio Mekhitarista

USTED CONOCE

NUESTRO PROBLEMA

Ayúdenos a resolverlo

La Congregación Mekhitarista de Venecia se encuentra ante la inminencia de un acontecimiento inusual.

La permanencia de nuestro orgullo de armenios y la continuidad de una cultura milenaria dependen de la sensibilidad que siempre pusimos de manifiesto, ante situaciones extremas, como las que nos ocupa.

Es cierto, pagar el acuerdo a que se arribara, de US\$ 5.000.000 (dólares cinco millones) parece inalcanzable, pero más difícil será recuperar lo que tanto esfuerzo demandó a tantas generaciones de connacionales.

Su apoyo material y el reconocimiento espiritual serán ambos, bienvenidos.

COMISION DE PADRES

Virrey del Pílo 3511. Cap.

T.E.: 552-3690/9678

ԵՆՔԱՅԱՆՈՂՈՒՄԻՆ...

Իրաւանց Յանճնախումբ

Գրեց Յակոբ Սարգիսեան

Ըստ ընկալեալ տվորութեանց եւ ծրագրի 43 երկիրներէ բաղկացած ՄԱԿ-ի Իրաւանց Յանճնախումբի պատւիրակները, դիւսպանական աստիճանի ներկայացուցչութեամբ, վերստին հաւաքուեցան ժողով՝ ՄԱԿ-ի թիւ 40 շէնքին թիւ 17 սրահին մէջ, շրջապատուած խորհրդակցական սրահով, պաշտօնականներով, աշխատակիցներով, իսկ բրիտանական պատուիրակութիւնը՝ զինեալ պահակներով:

Գործը համատարած ձևին է: Անսահման, անձայրձոր պահակաւորներն, եւ ձիւր թաղման է քաղաքը շրջապատող քարտաշարքին լեռներուն վրայ: Լեռան լիճէն փնդդ քաւին մարտիկ մը պէս հարուածելով կը բախանցէ մինչեւ ոսկորներով ծայրասաններ: Սառած է բնութիւնը, սառած են ծառ, տանիք, տուն, մայր: Մայրերը վերածուած են միանուագ ձիւնակոյտի, իսկ ձիւնակոյտը՝ անսահման սառույցի:

Սառույցի պէս անհաղորդ են նաեւ պատուիրակներուն ղեկները: Պետական պատուիրակներուն մօտ ի հակադրութիւնը ճնշումն ունի հակադրութեան մէջ: Միացեալ Նահանգները համաձայն չեն Ուիթթերի տեղեկագրի պատմական մասին, իսկ Միութիւնը՝ տեղեկագրի յանճնադրութիւնը: Մեր հիմնական նպատակն է, տեղեկագրի պատմական մասը՝ հոն ուր չայլակաւ ճեղքապատմութեան մասին ակնարկութիւն կայ: փոխադրել ՄԱԿ-ի քարտաշարքին մարմիններուն, իսկ թուրքերը, հետամուտ են լաւագոյն պարագային, արժեքագրել, ոչ ինչի վերածել: Ենթադրուած աշխատանքը, ամբողջովին անհիտել անոր գոյութիւնն իսկ եւ յոռեգոյն պարագային տեղեկագրի պատմական մասը սահմանափակել տալ ՄԱԿ-ի փոքրագոյն մարմիններուն շրջագծին մէջ: Թարաքերարար բանձնաւոր պատմութեամբ եւ իրգայն ոգիով գրուած այս տեղեկագիրը, կը գոհացնէ ոչ ոք: Ոչ կը համապատասխանէ Միացեալ Նահանգներու բրիտանական աշխարհակալութեան, ոչ ալ Միութեան, 1948 բուին ՄԱԿ-ի

կողմէ վաւերացուած ցեղասպանութեան վերաբերեալ յոդուածին ոգին ու տարրը անադարտ պահելու քաղաքականութեան: Ոչ կարելի է չեղեալ համարել, ոչ ալ անվերապահօրէն եւ ամբողջական կերպով ընդունիլ տալ գայն: Տեղեկաբեր Պեննսիլանիա Ուիթթերը իր տեղեկագրին մէջ կատարած է պատմական այնպիսի հաստատումներ, մշակած են անաշարկած ցեղասպանական այնպիսի տեսակներ եւ տարբերակներ, որոնց որդեգրումը կրնայ քաղաքական նոր քաղաքականացնել զուր բանալ:

Ինչպէս լուծել այս բնուէրը:

13 Փետրուար 1986... Օրակարգի վրայ է այլ հարցերու կողքին՝ Ենթադրութեան ընդունումը: Ենթադրութեան ընդունումը (կէտ 19) պատրաստուած ձևովիցի մասնագէտ Մուսայան Չիլիոյի կողմէ: Օրակարգի վրայ է նաեւ անուղղակիորէն Ուիթթերի տեղեկագրին ճակատագիրը: Սրահին մէջ պաշտօնական անցում պատուիրակութեանց կողքին ներկայ են նաեւ ՄԱԿ-ի այլ անդամ երկիրներ՝ ղիտոյի հանգամանքով: ՄԱԿ-ի ոչ-անդամ երկիրներ (Ջուիզբրիա, Հիւսիսային Բոտսուանա, Հարաւային Բոտսուանա, ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններ, անհամար թղթակիցներ եւ մամուլ գործակալութեանց ներկայացուցիչներ եւ նաեւ սահմանափակ թիւով հայկական ներկայացուցչութիւն: Արժանքի մի կատարութեան թիւում: Ռ. Մայիսեան, Ռիֆարտո Իսսա (Արժանքի), Խ. Թոքսեան (Մ. Ն.) հայութեան ներկայացուցիչ: Յ. Սասունեան (Մ. Ն.) Վ. Աղդարեան (Ջուիզբրիա) եւ Ռ. Մոգեան (Արժանքի) Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ:

Յայտնապէս Մարդկային Իրաւանց պաշտպանութիւնը լուրջ եւ մասնաւոր ուշադրութեան արժանացած է գերգոր պետութեանց կողմէ: Միացեալ Նահանգները կը ներկայանան 15 անդամներով, իսկ Միութիւնը 14: Լուրջ ուշադրութեան արժանացած է նաեւ թիւ 40 շէնքին առջեւ բոսնիացիներն ի գործ դրուած ապահովութեան միջոցները: Եթէ մեծ պետութիւնները հանդէտ կուզան մեծ պատուիրակութիւններով, բրիտանական պատուիրակութիւնը երեւան կ'ելլէ՝ մեծ գոյութեամբ: Վերադառնալով անոնաւորութեան... 100ի հասնող անձնակազմով տեղի մէջ ամփոփուած այդ փաստաթուղթը իրողութիւնները հաստատած է այնպէս ինչպէս որ է, միայն

Ժամանակ փոքր այլ ստիպողական տուրք տալով Հայկական Հարցին հակառակորդ կարգ մը բրիտանական պատուիրակներուն: Անոնաւորութեան 41-րդ եւ 42-րդ կէտերուն մէջ հետեւեալ ձևով անդրադարձ կայ հայկական ցեղասպանութեան առ նշուած:

Կէտ 41. Ըստ կարգ մը խօսք ատնողներուն, մասնաւոր տեղեկաբեր (Ուիթթեր) ճշգրիտ կերպով մեկնաբանած էր իր յանճնախումբինը, 24-րդ պարբերութեան մէջ ներգրաւելով անցեալի մէջ տեղի ունեցած ցեղասպանական պարագաները: Պատմութեան դասերը անհրաժեշտ գործոցներ էին մարդկութեան ինչպէս կենդանի պահելու եւ մամորիանի գաղտնի ոգիներուն վերակենդանութիւնը արգիլելու համար: Ժողովին մասնակից այլ մասնագէտներ այն կարծիքին էին, թէ տեղեկաբեր պէտք էր գրադրել ցեղասպանութեան յետագայ արգիլման խնդիրն էին, առանց յիշատակելու անցեալի մէջ պատահած եղելութիւններ, որոնք գործուած էին:

Կէտ 42. Անդրադառնալով յատկապէս հայկական շարքերուն, կարգ մը խօսողներ այն կարծիքին էին, թէ այդ շարքերը կը յատկանշէին իսկական ցեղասպանութիւն, քան որ լաւագոյն վաւերացուած էին 1919 թուի Օսմանեան Զինուորական դատավարութիւններով, ակամատի վերակառուցումներով եւ պաշտօնական փաստաթուղթերով: Այս տեսակետին հակադրելով զանազան խօսողներ պատմա-նարանցիկ, թէ Հայկական շարքերը քաւար կերպով չէին վաւերացուած եւ թէ որոշ փաստեր կեղծուած էին:

Ժրնէ (ՇԱՐ. 1)

sarkis kircos

Bases de P.V.C. - Crepe natural
Bandas de goma y Eva - Corte chino
Plantillas anatómicas

JOSE MARTI 3340

T.E.: 923-5783 / 922-3730

Հ.Բ.Ը. Միութեան Հիմնադրման 80 - ամեակի Հանդիսութիւն Մարի Մանուկեան Կրթ. Հաստատութեան Մէջ

Երեջրաբի Ապրիլ 15-ին, Մարի Մանուկեան Կրթ. Հաստատութեան Պրեզիտի Էմիլիան Նախարարութեան եւ Տարի Զրնոգեան երկրորդականի աշակերտները Հանդիսութեամբ մը նշեցին Հ.Բ.Ը. Միութեան Հիմնադրման 80-ամեակը:

Արժանքիներն եւ Հ.Բ.Ը. Միութեան թայեղեկներու երգերը ունեցողներն եւ, շրջանաւարտ դասարանէն Դանիէլ Վանեքճեհեան բացման խօսքը կատարեց, ապա Վալերիա Շիրակեանը արտասանեց «Բարեգործականի Դպրոց» արտասանութիւնը, իսկ Նախարարութեան 7-րդ դասարանէն Փամբլա Քոստան երկրորդականի Հիմնադր Գործունէ Կարգաւար Փաշայի կենսը: Շրջանաւարտ Մուրէն Զերեմեանը ներկայացուց Յիշման Նախարարութեան Կրթ. Հանդիսութեան հարցը, եւ զործը, եւ

Նախարարութեան փոխ տնօրէն Նուհի Տիկ. Նոյեմի Ֆուրմէն-Թէր սպաներէնով կարգաւոր Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա.-ի Միութեան 75-ամեակին առթիւ շնորհած կոնգրակը:

Ապա յարգաբար Բաթրիսա Մալոնասոս, Ռոսա Մոմանը եւ Կարգիչ Կոստան Կրթ. Հանդիսութեան ներկայացուցող Հ.Բ.Ը. Միութեան Պատմականը, Նախարար եւ Պուշտոս Ալիքի մասնաճիւղի կազմութիւնը, որուն Հիմնադրման 75-ամեակն է այս տարի:

Վերջապէս խումբ մը աշակերտներ ծաղկեփունջ մը գետեղեցին Պողոս Նուպար Փաշայի կիսանդրին առջեւ եւ երկրորդականի բաժնի սիւնին Աստղի Գուրուսեանը կատարեց փակման խօսքը:

Դպրոցակիցներու ելքով աւարտուեցաւ դպրոցական այս Հանդիսութիւնը:

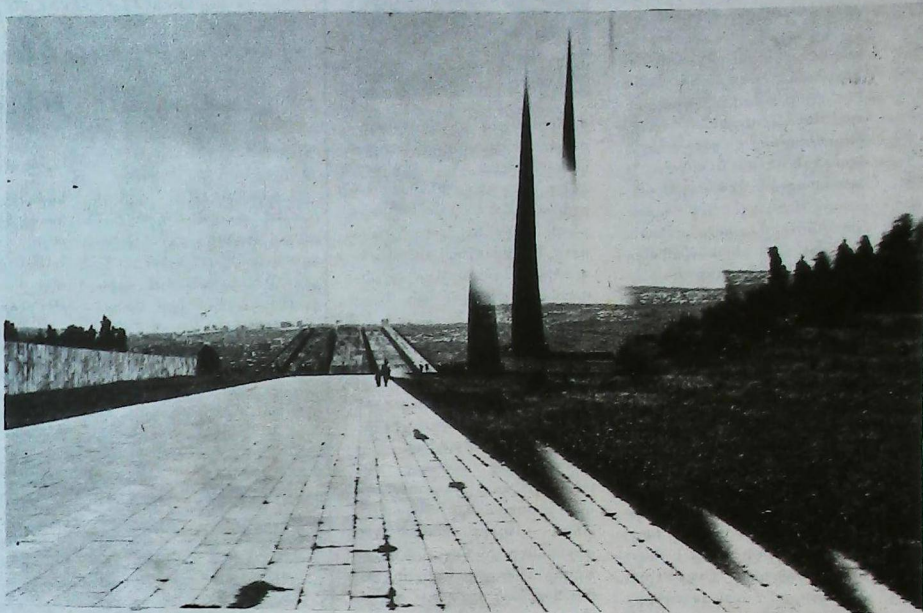

ՄԱՐԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԿՐԹ. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ՊՈԼՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻՆԻ ԱՌՁՅՈՒ.

JUVENTUD DE LA UNION CULTURAL ARMENIA

distintas personalidades de la colectividad integrarán la mesa redonda en la que se debatirá el tema HISTORIA Y REALIDAD DEL 24 DE ABRIL DE 1915
Sábado 26 de abril, 16 hs.
Casa de la Cultura Armenia

Հ ա յ ա տ ա ն

Ամեն տարի, Ապրիլ 24-ին, Հայաստանի Պետական ստազանին, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգեն Ա. Կաթողիկոսը, հայրենի ժողովուրդը, իրենց յարգանքի տուրքը կը մատուցանեն Եղեռնի զոհերու յիշատակին:

Ռաֆֆիի Ծննդեան 150-ամեակը Երեւանի Օփերային Մէջ

Հայկական Միջնադարեան Գրականութեան Նուիրուած Համագումար

Երեւանի օփերային մէջ, Մարտ 21-ին, նշուած է Ռաֆֆիի ծննդեան 150-ամեակը: Ներկայ եղած է Հայաստանի կուսակցական եւ պետական առաջանին: Բացումը կատարած է վարչապետ եւ Յոբելինական Յանձնախումբի նախագահ Զաղէյ Սարգսեան:

Ս. Սարգսեան զեկուցումով մը անդրադարձած է Ռաֆֆիի կեանքի գլխաւոր Հանգրուաններուն, անոր գրականութեան ժողովրդական Հանգամանքին, չեղած դնելով կարգ մը գործերուն ունեցած դերին ու ազդեցութեան վրայ՝ մեր ժողովուրդի կեանքի մէջ:

Պերճ Զէյթունցեան իր խօսքին մէջ դիտել տուած է, թէ Ռաֆֆիի Հերոսներէն մէկը ե-

րազին մէջ կը տեսնէ ապագայ Հայաստանը՝ լեցուն բարեկարգ գիւղերով ու քաղաքներով, թանգարաններով, ակադեմիայով: «Որքան քիչ բան է երազել մեծ վիպասանը, Հայաստան աշտարակ իրականութեան Հետ, որի վտտած եւ հուժկու քայլերին նոյնիսկ նրա Հարուստ երեւակայութիւնը չհասաւ. եւ կատարեց զարմանալին. երազանքն ու իրականութիւնը իրենց տեղերը փոխեցին», աւելցուցած է ան:

Դաշնակցային Ռուսիոյ Գրողներու Միութեան քարտուղարը ծանրացած է Ռաֆֆիի Վամուէջ՝ վէպին վրայ: Ակադ. Բարզէն Առաքելեան իր զեկուցումին մէջ նշած է, թէ Ռաֆֆի ազգային վիպա-

սանութիւնը կը դիտէր որպէս «ազգերի բարոյական եւ իմացական կեանքի պատմութիւն»:

Ռաֆֆիի քրոջ Թորո՝ արձակագիր Յ. Ղուկասեան, պատմած է վիպասանի կեանքին մասին քանի մը դրուագներ, զորս լսած է իր մեծ մայրիկէն:

Վերջին խօսք աւնտրող եղած է Սերո Սանդաղեան, որ ըսած է. «Հայ ժողովուրդը չափ մեծեր ունի: Սակայն եռամեծ է Ռաֆֆին», թախարակած Պարոյր Հայկազնի շնչով, կնքուած Մովսէս Որբենացու ձեռքով, օրորուած Միխիթար Հերացու օճախում, պանծացած Արովեանի լուսապսակով:

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի առաջարկին ընդառաջելով, Նախարարաց Որհնուրդը որոշած է Սեպտեմբերին Երեւանի մէջ կազմակերպել Հայկական Միջնադարեան Գրականութեան Նուիրուած միջազգային Համագումար մը: Այս առթիւ ակադ. Էդուարդ Ջրբաշեան նշած է, թէ Հայ գրականութեան զարգացման միջնադարեան Հանգրուանը կ'ընդգրկէ պատմական մեծ ժամանակաշրջան մը՝ Ե. դարէն մինչեւ ԺԸ. դար: Այդ ժամանակաշրջանը Հարուստ է Հայախարհային նշանակութիւն

ունեցող աշխատութիւններով եւ գործերով (Մովսէս Որբենացի, Գրիգոր Նարեկացի, Ներսէս Եւորճայի, Յովիկ, Սայաթ Նովա եւայլն): Համագումարին զեկուցումներով Հանդէս կուզան Մովսէս Լենինգրադէն, Թիֆլիսէն, Ռուստովէն եւ խորհրդային ալ Քաղաքներէ գիտնականներ եւ գրականութեան մասնագէտ դէմքեր: Համագումարին կը Հրաւիրուին զանազան երկիրներէ աւելի քան 60 գիտնականներ, ինչպէս նաեւ սփիւռքի Հայ գաղութներէ ներկայացուցիչներ:

Աստղագէտներու Միջազգային Համագումար Բիւրականի Մէջ

Միջազգային Աստղագիտական Միութիւնը եւ Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիան, Յունիս 3 - 7, Բիւրականի աստղագիտարանին մէջ կը կազմակերպեն գիտական Համագումար մը՝ «Գալակտիկաների ակտիւութեան

դիտական վկայութիւնները» նիւթին շուրջ: Համագումարին կը մասնակցին Ոորհ. Միութենէն անուանի 80 գիտնականներ, ինչպէս նաեւ Միացեալ Նահանգներէն, Անգլիայէն, Ֆրանսայէն, Քանադայէն, Շուէտէն, Արե-

ւելեան եւ Արեւմտեան Գերմանիայէն, Հունգարիայէն, Ժափոնէն, Հնդկաստանէն, Իտալիայէն, Մեքսիկայէն, Պարագվայէն, Զուիցերլանդիայէն, Ռումանիայէն, Պուլկաբիայէն 75 աստղագէտներ:

Ա. Դասակարգի Որհնուրդային 17-րդ Ախոյե անուութիւն

Ոորհ. Միութեան Փութպուլի Ա. դասակարգէն Հանդէս եկող 22 խումբերու ախոյա-

նութեան խաղերը սկսած են: Այս տարի եւս Ա. դասակարգէն կը մասնակցի Արովեան քաղաքի «Կոտայք» խումբը:

Քիթի Մը

Օրագրէն

Թրքական հեռատեսիլին հետևողները աւետեցին, որ երեքշաբթի գիշեր ժապաւէն մը ցոյց պիտի տան Արարատ լեռ մագլցող արշաւախումբի մը մասին:

Լուրը գայթակեցուցիչ էր, ու որոշեալ ժամուն անցայ գործիքին առջեւ ու սկսայ մեծ հետաքրքրութեամբ դիտել:

Օտար գիտնական - արկածախնդիրներէ կազմուած արշաւախումբ մըն էր, որոնց կ'ընկերակցէր թուրք առաջնորդ մը:

Նախապատրաստական աշխատանքներու աւարտին, խումբին անդամները ենթարկուեցան բժշկական քննութեանց, ապա լեռնագնացներու անհրաժեշտ գոյքերով բեռնաւորուած՝ ձեռնարկեցին ծրագրուած արշաւին: Հեռուն «Աղբը տաղ»ն էր, մեր Արարատը (ոչ այնքան զեղեցիկ՝ ինչպէս դիտուած երեւանէն), որ իր վեհանիստ գագաթով կը ցցուէր հորիզոնի վրայ:

Մեծ Մասիսի ստորոտը ծածկուած էր հրաբխային խոշորկեկ քարերով, որոնց վրայէն լեռնագնացները կ'անցնէին մեծ զգուշութեամբ: Մէջ ընդ մէջ նկարողը քամեր կը մօտեցնէր մագլցողներու ոտքերուն կողքին, հոս ու հոն գլուխ ցցած սպիտակ ու դեղին լեռնածաղիկներու, որոնք այդ լեռնաշունչ քամիին անտարբեր, ձիւնհալէն յառաջացած փոքրիկ առուակներու քովն ի վեր կը սարսուռային հովէն:

Իւրաքանչիւր հանգրուանի ցոյց կը տրուէր նուաճուած բարձրութիւնը թուանշաններով՝ 3000 մ., 3500 մ., 4000 մ., 5000 մ.: Խումբը, որ մի քանի անգամ վրան զարկած էր հանգչելու համար, ապա՝ ետ քանդած, հիմա, 5000 մետր բարձրութեան, վրանները ձգեց եղածին պէս, որովհետեւ այլեւս գագաթը մօտ էր ու զայն նուաճելէ ետք, ետ դարձի ճամբուն վրայ պիտի օգտագործէր զանոնք:

Կամ այն է, որ Արարատ բարձրանալը իսկապէս հեշտ է, կամ ալ նկարողը զանց ըրած էր դժուար ընկճելի բարձունքներու դէմ մաքառման տեսարանները, որովհետեւ իւրաքանչիւր պատկերի մէջ պարզ կը քայլէին մարդիկը, կարծես սովորական պտոյտ մը եղած ըլլար, միմիայն Մասիսի ահարկու սառնամանիքին դէմ է որ կը պաշտպանէին:

Սը վերապէս հասան գագաթը... Ի՞նչ կ'ուզէ որ ընեն. անոնցմէ մին ծոցէն

դուրս բերաւ թրքական դրոշակ մը, միւսը (հաւանաբար թուրքը) Ղուրան մը: Ղուրանը փաթեցին դրօշակով ու զանոնք թաղեցին գագաթի ձիւններուն մէջ եւ... եւ վերջ: Այդ վայրկեանին կիսա ներս մտաւ.

-Հասիր, -ըսի, - տե՛ս Արարատ լեռ մագլցեցան, նայէ՛, սրիկաները թրքական դրօշակը կը թաղեն գագաթի ձիւններուն մէջ:

-Լաւ որ կը թաղեն, - եղաւ կնոջ անմիջական պատասխանը, - պէ՛տք է թաղուի, հապա՛հէ՛ք պիտի ըլլայ... Այո՛, մտածեցի, պէտք է թաղուի: Հայաստան աշխարհը գերեզման դարձած է շատ ու շատ թշնամիներու, անոր հողին տակ միայն մեր նախնիներուն աճիւնները չկան, այլ կան նաեւ ոսկորները անթիւ ու անհամար ասպատակող թշնամիներուն:

Այս ալ թող թաղուի, հոգ չէ, բայց այդ անմիտները չեն գիտեր, որ իրենց դրօշակը արմատ չի կրնար նետել հոն, ինչպէս արմատ չեն նետած ու չեն կրնար նետել բոլոր այն հունտերը, որոնք իրենց հողին մէջ չեն ցանուիր: Հայուն հողը բերրի է միայն հայուն համար, միայն հայը կրնայ հոն արմատ նետել:

Մինչ այդ, դուք ձեր դրօշակները թաղեցէ՛ք Մասիսի կատարին. որքան որ կ'ուզէ՛ք. օր մը մեր հնաքանները կը պեղեն, դուրս կը բերեն զանոնք ու կը ցուցադրեն մեր թանգարաններուն մէջ:

Զգո՛յ՛, միայն ձեր վայրէջքին, սխալմամբ չկոխէ՛ք այդ ծաղիկներուն վրայ, կրնաք սայթաքիլ, կամ խայթուիլ անոնց կողմէ: Մեր սուրբ լեռան կենդանի բնակիչները, այդ սպիտակ ու դեղին ծաղիկները, այդ նուրբ ու ազագուն որբուկները, որոնք ամէն ձիւնհալի գլուխ կը ցցեն ու երկար կ'ապրին ձիւնամրերիկներուն հետ հաշտ ու անոնց մտերմութեան մէջ, միշտ ձիւնաջուր խմելով եւ արեւ ծծելով. մեր աչքերն են այդ լեռան վրայ, մեր պահակները, հայու սպիտակ հողիէն արմատ ու աւիշ առած, հայու դալուկ բախտէն դեղնած այդ ծաղիկները:

Դուք ալ կ'անցնիք ու կ'երթաք, էֆեմտի՛մ, ու կը մնանք մենք ու մեր... սարերն ու ծաղիկները:

ՓԻՆՈՒՓԻՕ

(Հայէպ)

«Զարթով» օրաթերթ

Մեծ Եղեռն Հայոց

Ազգային Հիւանդանոցին Մէջ

Գրեց Շաւարշան

Սողոմոնի հետ հազիւ մը-տերմացած էի, երբ Յակոբ Էֆենտիսն ու Տիկիմ Նուարդը առաւտում այցելութեամբ եկան ինձի ու յայտնեցին թէ կ'եսորէ վերջ Ազգային Հիւանդանոց պիտի մեկնէին Պ. Նուրիմանը տեսնելու, եւ եթէ ես ալ կը փափաքէի, տնօրէնութեան արտօնութիւն պիտի առնէին, իրենց ընկերակցութեամբ:

Սողոմոնի արտայայտիչ մէկ մայրամուտէ քակեց լեզուս կայր: Մեր ծանօթութեամբ առաջին պահում պատմեց ինչ Նիսիայի մեկնումը եւ յիշած՝ Պրմ. Նուրիմանի կսկծեցուցիչ պարագան: Այդ, որբանոցի գիշերային անցքերն ու երկու քախակիցներու - Սամուէլի ու Բարգէնի - հիւանդանոց դրկուիլը կը տագնապեցնէր զայն ու կը մղէր պահ մը առաջ անոնց մօտ ըլլալ...:

Արձակուրդն առնեմ ու վազմիվազ մեկնեցամ:

Երբ Պրմ. Յակոբին տունը հասամ, այդ ու կից պատրաստ մեզի կը սպասէին: Իսկոյն ճամբայ ինկամ: Ուղեւորութեամբ ընթացքին մեր խօսակցութեամբ միակ միւրք եղաւ Մեծ Եղեռն-ի դէպքերու յիշատակութիւնը: Թեւեւ մեր շրթները կը բարբառէին, սակայն, մտածումներու երամները միայն հիմայ այլուր կը բռնէին... Ով գիտէ, Սողոմոն ուր կը գտնուէր. իսկ իմ մտածումներս կեղքոնացած էին Հիւանդանոցին շուրջ, կը տառապէի, թէ ինչ պարագաներու տակ պիտի գտնէի Նուրիմանն ու տղաքը...:

Սրտատրոփ, մերս մտամբ հիւանդանոցէն: Նուրիման գիտեսնելուն՝ օրօրոցի մէջ կ'ապտուած մանուկի պէս ըսկսաւ խայտալ, աղաչական, մայրամբն յառելով վրաս, որպէսզի պահ մը առաջ քակէ իմ իմաստը, ազատութիւնը, ազատութիւնը փաթուռելու համար պարանոցիս...: Այն խանգաղատամբ՝ գոր Նուրիման կը տածէր ինձի համդէպ, մոյմ հոգածութիւնը ցոյց տուաւ մաւ: Սողոմոնի: Աւելին ըլլալով, սրտառու յղապարտումով երկարութիւն անբաժան մնաց անկէ...:

Զարմանաւար, փոխմիփոխ զիրար կը դիտէինք, հարցական...: Ուրիշ՝ ուր այս մը տերմութիւնը...: Ենթադրութիւնը սահմակեցուցիչ էր...:

Պրմ. Նուրիման քացառիկ խմած էր կ'անցարկուէր, շրմորիի երեւելի պաշտպաններու հսկողութեամբ: Առանձին սենյակի մը մէջ արգելափակուած էր: Իր վրայ հսկող հիւանդապահուիներէն տեղեկացամք որ տագնապի մտաւները հագուադէպ կ'այցելէին իրեն, ապաքինումի յոյսեր մերժելով:

Եթէ հիւանդիմ, մեր խօսակցիցը անկցուց.

-Անվերջ մեծախօսութիւնը եզրակացնել կուտայ թէ հոգեկան ուժեղ ցնցումներ ունեցած է: Ենթադրական միւսացած է: Ենթադրական միւսացած է: Ենթադրական միւսացած է: Ենթադրական միւսացած է:

-Վա՛խ տասը հազարը... Պիտի կորսուի տասը հազարը...:

Արդեօք տասը հազարը դրամական խնդիր մըն է: Անոր կը միացնէ մաւ: Համագասպ անունը եւ կ'ըսէ թէ անոր կը պատկանի այդ տասը հազարը...:

Անուշ-անուշ խօսեցամ: Նուրիմանի ուրախութիւնը սահման չուներ:

Հրածելու պահում Նուրիման Սողոմոնի ականջը մօտեց...

ցուց շրթներուն, երկարօրէն փսփսաց...:

Լարուած ուրբ ականջներ ունկնդրեցին զայն, ոչ իսկ բառ մը հասկնալով... Եթէ մեր ականջին չլսածը Սողոմոն իմ հասկցաւ, այդ մեզի անյայտ մնաց: Անհերքելի իրողութիւն էր որ, Սողոմոն լոկ երեւութական ունկնդրութեամբ չէր պատուած Նուրիմանը...:

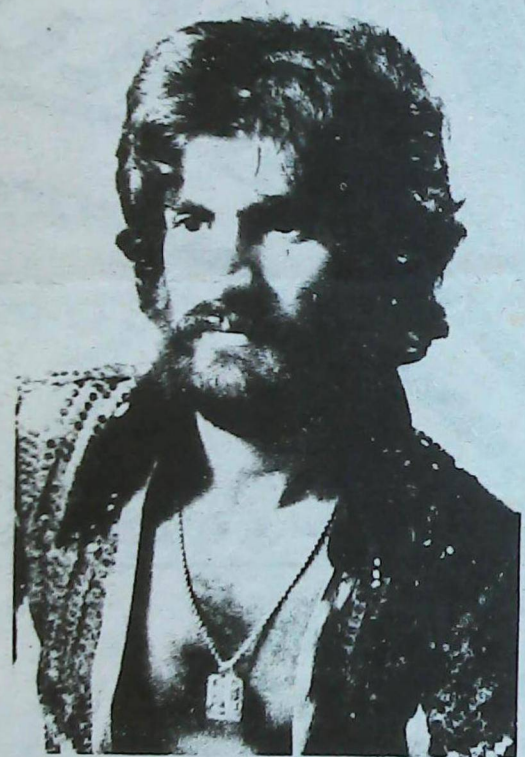
Նրբանցքի մէջ, բնութագրով անդադարաւ անոնց զրոյցին եւ հարցոյցիմ թէ Սողոմոն բառ մը հասկցա՞ծ էր Նուրիմանի փսփսուէն...:

Սողոմոն մեղուցաւ, որ մեծ հեղձամբ լաւաշիմ մէջ փաթեւած, իրեն մեծարեւելիմ բուռն պատուը: Հայորդիմ, իր կարգիմ, մեզի հըրամցուց իր բաժնը:

-Ինչպէս մայրը մօրը լեզւէն՝ այնպէս ալ խենթը խենթի լեզուէն կը հասկնայ...:

Արդեօք, մեր ենթադրութեան մէջ չէի՞մք պատուած...:

(ՇԱՐ. 1)

Harut Pamboukdjian
y su orquesta

Viernes 9 y sábado 10 de mayo

Auditorio de la Misericordia

Reservas al T.E.: 35-7562, 35-6122 y 48-9200

ՅԱՐՈՒԹ ՓԱՄՊՈՒԿԺԵԱՆ

ԻՐ ՆՈՒԱԳԱՆՈՒՄԲՈՎ

Պուէնու Ալբերտի մէջ

Ուրբաթ 9 եւ Շաբաթ 10 Մայիսին

Միսրիֆորտիա սրահին մէջ

(Virrey Loreto y Cabildo)

Տոմարիմ համար դիմել Libertad 286 եւ 221 Te.: 35-7562 35-6122

Confitería "Oriente"

FABRICANTES DE CADAIF Y FILA CRUDO
ESPECIALIDAD EN POSTRES, DULCES
Y EMPANADAS ORIENTALES

Scalabrini Ortiz (ex Canning) 1555. T.E.: 74-2228

“Huérfanos de Armenia”

(fragmento I)

Huérfanos de Adaná, huérfanos de los desiertos...
¿Acaso hoy ciudadanos que no conocen su nacionalidad?
¿u hombres que viven condenados al desarraigo?

Huérfanos de las montañas, música de los ancestros,
privilegio del mundo que arrastra las efímeras marcas.
¿Acaso un genocidio puede acabar con el alma armenia
en la crueldad de los hechos,
hechos transformados en leyenda por temor al sufrimiento?

Huérfanos de tus vientos, tus piedras y tu cielo.
Nos ahogamos en la bruma azulínea de los recuerdos.

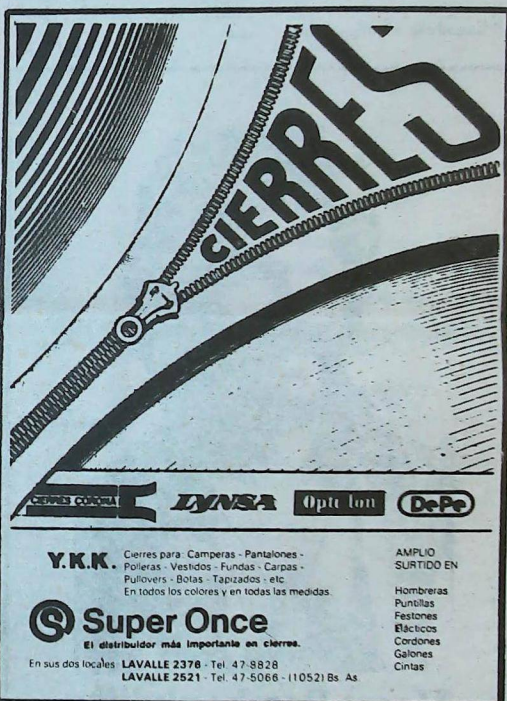
Huérfanos de tu diálogo nos despertamos al sol
y cantamos los himnos al nuevo día.
Misterio sutil no poseerte.
Vacío que nos arrastra en un espacio místico,
la ausencia de nuestros muertos.
En la oscuridad ya no oímos sus pasos,
ni sus voces nos llaman, ni sus ojos se encienden.
Nuestros huérfanos ancianos conservan en silencio el horror de sus
ruegos,

otros los llevaron en secreto hacia el confín de las tinieblas.
Nosotros nos sumergimos en el encuentro sensible de vernos mutilados
desgarro paradojal, sacrificio de miles,
ancestral vino de nuestro madagh incierto.
Lento sacrificio de un pueblo huérfano de su mutilado suelo,
mutilado espíritu, mutilado ruego.

Huérfanos de Sis, de Mush, de Van,
huérfanos de Sasún, de Kars, de Erzerum.
Oigan las voces, griten vuestro ruego
como el peregrino se acerca al encuentro.

(Me adhiero a la penumbra del silencio de la vieja casa
que mi abuelo levantara con sus propias manos,
manos mutiladas, huérfanas de Tarso.
Me agobia el musitar cansado del silencio.
Silencio que murmura gritos de otro tiempo,
y acaso me despliego hacia al algeiz y lo azul
porque pudo crear con su semilla un mundo nuevo detrás del infierno).

Buenos Aires, 9 de marzo de 1985
JUAN R. S. YELANGUEZIAN

CIERRES

K.K.K. Cierres para: Camperas - Pantalones -
Polieras - Vestidos - Fundas - Carpas -
Pullover - Botas - Tapizados - etc.
En todos los colores y en todas las medidas.

Super Once
El distribuidor más importante en cierres.

En sus dos locales:
LAVALLE 2378 - Tel. 47-8828
LAVALLE 2521 - Tel. 47-5068 - 110521 Bs. As.

AMPLIO SURTIDO EN

Hombrecas
Puntitas
Festones
Elásticos
Cordones
Galones
Cintas

La economía mundial y la Argentina

(viene de pág. 2)

POR ADOLFO KOUTOUDJIAN

Argentina, con el modelo de la generación del ochenta, entra por la puerta grande del mercado mundial, merced a la ubérrima pampa húmeda y a pesar de un "interior del país" defenestrado del mercado mundial.

La Primera Guerra Mundial muestra una pausa —terrible— en el desarrollo económico, debido al choque de intereses de las potencias imperiales, que dirimen en el campo de batalla sus intereses locales y de ultramar. Como resultado de la Primera Guerra, fruto de la ceguera europea, el centro del poder económico del mundo pasa de Londres a Nueva

York, recomenzando un ciclo de enorme crecimiento, que alcanza sus límites en 1929.

La gran crisis mundial de entonces perdura, en casi toda la década e inaugura en nuestro país, el lamentable ciclo de los fraudes a la voluntad popular, que había sido sepultado en 1916 con el acceso de H. Irigoyen al gobierno.

La resolución de la crisis de los años 30 en el mundo occidental, es efectuada nuevamente, en los campos de batalla de la Segunda Guerra Mundial, de donde surgen dos grandes triunfadores políticos, EE.UU. y la U.R.S.S. y un so-

lo ganador económico, los Estados Unidos.

A partir de esos años, Norteamérica accede a una de las más formidables explosiones de desarrollo, prosperidad económica de la historia, prosperidad acompañada por Europa, a U.R.S.S. y parte del Tercer Mundo a través de una verdadera oleada industrialista y desarrollista. Tales ondas alcanzan, con esteriores, hasta principios de los años setenta.

Por la importancia contemporánea de la época, conviene detallar algunos aspectos:

(continuará)

Dr. Dante Giampaolo
Contador Público (U.B.A.)
Impuestos-estados contables-costos-sistemas
España 275. 2° P. of. 9. Avellaneda. Bs. As.
T.E.: 942-4054/9558 y 201-6781

Confitería "Armenia"

PRODUCTOS ORIENTALES

T.E.: 71-4571

Scalabrini Ortiz (ex Canning) 1317

Restaurante Árabe

Adonis

Abierto todos los días: almuerzo y cena
Atendido por sus mismos dueños
DESPEDIDAS Y BANQUETES

San Juan 4056

T.E.: 921-3213

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a viér.
de 10.00 a 19.00 hs.

Registro Nac. de la
Propiedad Intelectual
278.315

Director
NAHABET NAHABETIAN

Corresponsales, receptoría de
avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Lap. 00579 - SAN PABLO
T.E.: 813-4731

URUGUAY
Dr. Pedro Danielian
Benito Blanco 675, Ap. 201
T.E.: 26314 MONTEVIDEO

CORDOBA
Sr. Luis Sourian
Camacá 146
5000 - CORDOBA
T.E.: 51-4893

EL PROFESIONAL LOS RECETA BARTAMIAN LOS DISEÑA SU HIJO LOS PREFIERE LINEA PIE/RECTOR DE ORTOPEDIA BARTAMIAN

CALZADO CORRECTIVO
A PRUEBA
DE CHICOS
CALIDAD Y
DISEÑO

Calzado
Deportivo

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL

Descuentos desde el 30% a Obras Sociales.
Consulta con su Obra Social sobre otros beneficios.

ORTOPEDIA
Bartamian

Av. Belgrano 1699 Tel. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 N° 1134 Tel. 3-4935 La Plata